

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งเป็นหัวข้อได้ดังนี้

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการอ่านจับใจความ
2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเขียนสรุปความ
3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับหนังสือพิมพ์
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการอ่านจับใจความ

การอ่านเป็นทักษะในการรับสารที่สำคัญและจำเป็นของมนุษย์ในการแสวงหาความรู้ วิทยาการต่างๆ ตลอดจนเพื่อความเพลิดเพลิน โดยเฉพาะปัจจุบันการอ่านเป็นสิ่งที่ช่วยขยายประสบการณ์และทำให้ก้าวไปให้ทันกับความเจริญอย่างรวดเร็วของสังคม การพัฒนาทักษะการอ่านจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องฝึกให้ถูกต้องสอดคล้องกับนักเรียนและสภาพการเรียนการสอน

1.1 ความหมายของการอ่านจับใจความ

การอ่านจับใจความเป็นทักษะที่ต้องใช้การฝึกฝนจากการอ่านอย่างสม่ำเสมอซึ่งจะทำให้ผู้อ่านสามารถอ่านได้อย่างรวดเร็วและจับใจความได้อย่างถูกต้องจึงมีนักการศึกษาได้ให้ความหมายของการอ่านจับใจความไว้ดังนี้ คณะอนุกรรมการพัฒนาคุณภาพวิชาการ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2546: 188) ได้ให้ความหมายของการอ่านจับใจความว่า เป็นการอ่านที่มุ่งค้นหาสาระของเรื่องหรือของหนังสือแต่ละเล่มที่เป็นส่วนใจความสำคัญและส่วนขยายใจความสำคัญของเรื่อง รัญจวน แก้วจำปา (2544: 15) ได้ให้ความหมายของการอ่านจับใจความว่า เป็นการอ่านที่สามารถจับใจความสำคัญหรือประเด็นสำคัญของเรื่องที่อ่านได้ครบถ้วน ถูกต้องตรงตามเจตนาของผู้สื่อ สอดคล้องกับวนิดา สายสุวรรณ (2544: 9) กล่าวว่า การอ่านจับใจความเป็น การอ่านเพื่อทำความเข้าใจเนื้อเรื่อง เข้าใจจุดมุ่งหมายของผู้เขียนและจับสาระสำคัญของเรื่องได้ เช่นเดียวกับ อัมพร เลิศอาวาส (2547: 20) กล่าวว่า การอ่านจับใจความหมายถึง การอ่านเพื่อทำความเข้าใจจุดมุ่งหมายของผู้เขียนในเรื่องที่อ่าน ในทำนองเดียวกัน สุรดา

วาสนิง (2539: 14) กล่าวว่า การอ่านจับใจความ หมายถึง การทำความเข้าใจเรื่องราวที่อ่านทั้ง จดมุ่งหมาย สาระสำคัญของเรื่อง ตลอดจนแนวคิดของผู้เขียน พร้อมทั้งสามารถแปลความหมาย ของสิ่งที่อ่านได้เป็นอย่างดี สำหรับวิชาพรรณ จันทน์เทศ (2549: 9) ได้ให้ความหมายของการอ่าน จับใจความ สรุปได้ว่าเป็นการจับใจความสำคัญของเรื่องที่ผู้เขียนต้องการสื่อให้กับผู้อ่านโดยผู้อ่าน จะต้องทราบว่าเรื่องที่อ่านนั้นกล่าวถึงอะไร เกี่ยวกับใคร เกิดขึ้นที่ไหน เมื่อไร และเกิดขึ้นอย่างไร จึงจะทำให้เกิดการสื่อสารที่ถูกต้องตรงตามวัตถุประสงค์ที่ผู้เขียนตั้งใจไว้

กล่าวโดยสรุป การอ่านจับใจความ คือ การอ่านเพื่อทำความเข้าใจเรื่องราวที่อ่าน จดมุ่งหมายของผู้เขียน สาระสำคัญของเรื่อง ตลอดจนแนวคิดของผู้เขียน

1.2 ความสำคัญของการอ่านจับใจความ

การอ่านจับใจความเป็นหัวใจของการศึกษาทุกระดับชั้น มีบทบาทสำคัญมากต่อ การดำรงชีวิต ซึ่งสังคมปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา การอ่านยังเป็นเครื่องมือสำคัญใน การพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคคลและสังคม จึงมีนักการศึกษากล่าวถึงความสำคัญของการอ่านไว้ ดังนี้ ดวงใจ ไทยอุบล (2543: 12) กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านจับใจความว่า เป็นสิ่งสำคัญและ จำเป็นเพราะจำทำให้ผู้อ่านรอบรู้ รู้ลึกและรู้ทันเหตุการณ์ ทั้งยังเป็นพื้นฐานในการเรียนวิชาต่างๆ สำหรับ บุปผา ล้วนเล็ก (2540: 20) กล่าวว่า การอ่านเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการแสวงหาความรู้ทั้ง ในชีวิตประจำวันและในการเรียน เช่นเดียวกับ วนิตา สายสุวรรณ (2544: 9) ที่กล่าวถึงความสำคัญ ของการอ่านจับใจความว่า การอ่านจับใจความมีความสำคัญและจำเป็นต่อมนุษยทุกคน ทำให้ มนุษย์มีความรู้ความฉลาด โดยเฉพาะบุคคลที่อยู่ในวัยศึกษาเล่าเรียนต้องอาศัยทักษะการอ่านจับ ใจความเป็นเครื่องมือแสวงหาความรู้ และเป็นพื้นฐานในการเรียนรู้ทั้งในชีวิตประจำวันและในการ เรียนวิชาอื่นๆ ด้วย ส่วนอำพร เลิศอวาส (2547: 20) กล่าวว่า การอ่านจับใจความมีความจำเป็น ต่อบุคคลทุกคน เพราะการอ่านเป็นทักษะที่ช่วยให้บุคคลอ่านหนังสือได้รวดเร็ว สามารถเข้าใจ เรื่องราวที่ผู้เขียนต้องการสื่อสารให้ผู้อ่านทราบได้อย่างถูกต้องและสามารถเข้าใจจุดหมายสำคัญ ของเรื่องที่อ่านได้ และสุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2547: 159-161) กล่าวว่า การอ่านจับใจความมี บทบาทสำคัญต่อการพัฒนาการศึกษาของบุคคลไม่ว่าจะเป็นเด็กหรือผู้ใหญ่ จัดได้ว่าเป็นส่วนหนึ่ง ของชีวิตที่บุคคลทั้งชายและหญิงจะขาดมิได้ ความสามารถในการอ่านของประชาชนในชาติย่อม แสดงให้เห็นถึงการพัฒนาของประเทศนั้นซึ่งยังเกิดผลทั้งทางตรงและทางอ้อม นอกจากผู้อ่านจะ นำความรู้ที่ได้มาพัฒนาตนเองแล้วยังช่วยส่งเสริมการใช้เวลาว่างให้เป็นประ โยชน์ต่อตนเอง ดังนั้น ผู้อ่านจับใจความอย่างมีประสิทธิภาพจะเป็นผู้ที่มีโอกาสในชีวิตและ เป็นกำลังสำคัญของประเทศชาติ ต่อไป การอ่านจับใจความมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและอาชีพของบุคคล ความรู้ที่ ได้จากการอ่านสารที่เกี่ยวข้องด้านเศรษฐกิจจะเป็นประโยชน์ต่อ การปรับเปลี่ยนระบบการผลิต

การบริโภคและการเลือกอาชีพที่เหมาะสมสำหรับตนเองต่อไป บทบาทของการอ่านจับใจความ ด้านการเมืองเกี่ยวข้องกับการนำความรู้ที่ได้จากการอ่านสารการเมืองไปพัฒนาความรู้และความเข้าใจ เพื่อใช้เป็นพื้นฐานของการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินค่าให้ถูกต้องตามหลักประชาธิปไตย อันเป็นระบอบการปกครองของประเทศที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข บทบาทของการอ่าน จับใจความทางด้านสังคมเกี่ยวข้องกับการพัฒนาความรู้และความคิดของผู้อ่านให้กว้างขวาง เพื่อการนำมาใช้พัฒนาคุณภาพชีวิตในครอบครัวและประเทศชาติให้ก้าวหน้าทัดเทียมกับประเทศอื่น อีกทั้งยังสามารถช่วยลดยุทธศาสตร์ทางสังคมในระดับหนึ่ง หากมีการจัดกิจกรรมทางการอ่านให้สอดคล้องกับความสนใจและความต้องการของนักเรียน

กล่าวโดยสรุป การอ่านจับใจความในยุคข้อมูลข่าวสารมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งใน ด้านการศึกษาหาความรู้ การใช้ความรู้จากการอ่านมาพัฒนาเศรษฐกิจ การเมืองและสังคมจะเห็น ได้ว่าการอ่านจับใจความเป็นทักษะที่สำคัญจึงควรมีการฝึกฝนทักษะการอ่านอย่างต่อเนื่อง ปลูกฝัง ให้นักเรียนเกิดเจตคติที่ดีต่อการอ่านและรักการอ่านมากขึ้น

1.3 หลักการอ่านจับใจความ

การสอนทักษะการอ่านจับใจความ ครูควรคำนึงหลักที่ควรนำไปปฏิบัติและใช้ เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้การอ่านจับใจความประสบผลสำเร็จตาม วัตถุประสงค์ที่ได้ตั้งไว้ คณะกรรมการพัฒนาคุณภาพวิชาการ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย กรม วิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2546: 189) ได้กำหนดแนวทางในการอ่านจับใจความไว้ดังนี้

1. ตั้งจุดมุ่งหมายในการอ่านให้ชัดเจน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการกำหนดการอ่าน ได้อย่างเหมาะสมและสามารถจับใจความหรือคำตอบได้รวดเร็วยิ่งขึ้น
2. สืบสวนส่วนประกอบของหนังสืออย่างคร่าวๆ เช่น ชื่อเรื่อง คำนำ สารบัญ คำชี้แจงในการใช้หนังสือ และภาคผนวก ฯลฯ เพราะส่วนประกอบของหนังสือจะทำให้ผู้อ่านเกิด ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องหรือหนังสือที่อ่านได้อย่างกว้างขวางและรวดเร็ว
3. ทำความเข้าใจลักษณะของหนังสือว่าเป็นประเภทใด เช่น สารคดี ตำรา และ บทความ ฯลฯ ซึ่งจะช่วยให้มีแนวทางในการอ่านจับใจความสำคัญได้ง่าย
4. ใช้ความสามารถทางภาษาในการแปลความหมายของคำ ประโยคและข้อความ ต่างๆ อย่างถูกต้อง รวดเร็ว
5. ใช้ประสบการณ์หรือภูมิหลังเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านมาประกอบ จะทำให้เข้าใจ และจับใจความที่อ่านได้ง่ายและรวดเร็วขึ้น
6. อ่านเพื่อการวิเคราะห์ข้อความหรือแนวความคิดในเรื่องที่อ่าน

กาญจนา วิชาญปกรณ์ (2533: 125-126) ได้กล่าวถึง หลักสำคัญในการอ่านจับใจความว่า คือ การสังเกตและทำความเข้าใจประโยค ข้อความ และคำต่างๆ จะช่วยให้ผู้อ่านสามารถจับความและเข้าใจได้เร็วขึ้นและจะต้องมีความรู้เกี่ยวกับย่อหน้าหรืออนุเลข ส่วน สุรดา วาเสณัง (2539: 18) กล่าวถึงหลักการอ่านจับใจความสำคัญ สรุปได้ว่า การอ่านจับใจความนั้นครูต้องฝึกนักเรียนให้อ่านจับใจความถูกวิธีตั้งแต่ระดับประถมศึกษา โดยฝึกฝนอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ นักเรียนมีประสบการณ์ในการอ่านจับใจความที่ถูกวิธีและสามารถนำวิธีการไปใช้ในการศึกษาหาความรู้ในสาขาวิชาอื่นๆ ได้เป็นอย่างดี มีประสิทธิภาพในทักษะการอ่าน และ วชิราพรณ จันทน์เทศ (2549 : 12) กล่าวถึงหลักการอ่านจับใจความ สรุปได้ว่า ผู้อ่านต้องตั้งจุดมุ่งหมายในการอ่านให้ชัดเจน เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดการอ่านได้อย่างเหมาะสม ขณะที่อ่านต้องเก็บใจความสำคัญของย่อหน้า ในการอ่านทุกครั้งผู้อ่านจะต้องฝึกอ่านเป็นประโยคและนำพื้นฐานความรู้ในการใช้ภาษามาช่วยให้เข้าใจได้ง่ายและรวดเร็วขึ้น หลังการอ่านจบทุกครั้ง ควรมีการตั้งคำถามในใจจากเรื่องที่อ่านว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร ควรทราบจุดมุ่งหมายของผู้เขียนว่าต้องการอะไร แล้วสรุปใจความสำคัญของเรื่องแล้วเรียบเรียงใจความสำคัญด้วยสำนวนของตนเองเพื่อให้เกิดความเข้าใจยิ่งขึ้น ผู้อ่านต้องฝึกการอ่านจับใจความอย่างสม่ำเสมอ และรู้จักสังเกตลักษณะของใจความสำคัญว่าอยู่ตอนใดของประโยคหรือย่อหน้า จะสามารถทำให้เข้าใจเรื่องที่อ่านได้รวดเร็วยิ่งขึ้น

กล่าวโดยสรุป การอ่านจับใจความควรมีหลักในการอ่าน คือ มีการตั้งจุดมุ่งหมายในการอ่านให้ชัดเจน พยายามเก็บใจความให้ครบถ้วนและรวดเร็ว ควรมีการทดสอบความเข้าใจในการอ่านด้วยการตั้งคำถามตัวเอง และนำใจความที่ได้มาเรียบเรียงเป็นสำนวนภาษาของตนเองเพื่อให้เกิดความเข้าใจยิ่งขึ้น โดยให้ผู้อ่านฝึกฝนอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดความชำนาญในการอ่าน

1.4 กลวิธีการอ่านจับใจความ

การอ่านจับใจความเป็นการอ่านที่ศึกษาส่วนสำคัญของเรื่อง เข้าใจถึงความต้องการของผู้เขียน และประโยชน์ของเรื่องที่อ่าน จึงมีนักการศึกษาหลายท่านได้เสนอแนะกลวิธีในการอ่านจับใจความไว้ ดังนี้

แววมยุรา เหมือนนิล (2538: 23-30) ได้กล่าวถึงกลวิธีการอ่านจับใจความสำคัญไว้ดังนี้

1. ควรเริ่มต้นจากการอ่านจับใจความสำคัญในแต่ละย่อหน้าให้ถูกต้องแม่นยำ เพราะในแต่ละย่อหน้าจะมีใจความสำคัญที่สุดอยู่ใจความเดียว และเมื่อนำประเด็นที่สำคัญของแต่ละย่อหน้ามาพิจารณารวมกันจะได้แนวคิดหรือแก่นของเรื่องที่สำคัญที่สุดได้ง่ายขึ้น

2. ใจความสำคัญในแต่ละย่อหน้า หมายถึง ข้อความที่มีสาระคลุมข้อความอื่นๆ ในย่อหน้านั้นๆ ไว้ทั้งหมด

3. ใจความสำคัญในแต่ละย่อหน้า ส่วนมากมักอยู่ในประโยคใดประโยคหนึ่งโดยมีข้อสังเกตได้ดังนี้

3.1 ประโยคตอนต้นย่อหน้า เป็นจุดที่พบใจความสำคัญของเรื่องในแต่ละย่อหน้ามากที่สุด เพราะผู้เขียนมักบอกประเด็นสำคัญไว้แล้วจึงขยายรายละเอียด เพื่อให้ชัดเจนขึ้นภายหลัง

3.2 ประโยคตอนท้ายย่อหน้า เป็นจุดที่พบใจความสำคัญมาก รองลงมาจากประโยคตอนต้นย่อหน้า โดยผู้เขียนจะบอกรายละเอียดหรือประเด็นย่อมาก่อนแล้วสรุปด้วยประโยคที่เก็บประเด็นสำคัญไว้ภายหลัง

3.3 ประโยคตอนกลางย่อหน้า เป็นจุดที่ค้นหาใจความสำคัญได้ยากเพราะต้องพิจารณาเปรียบเทียบให้ได้ว่า สาระสำคัญที่สุดอยู่ในประโยคใด

3.4 ไม่ปรากฏในประโยคใดอย่างชัดเจน อาจอยู่ในหลายประโยคหรืออยู่รวมๆ ในย่อหน้าซึ่งผู้อ่านจะต้องสรุปออกมาเอง ซึ่งเป็นการจับใจความที่ยากกว่าอย่างอื่น ผู้อ่านอาจจะใช้วิธีในการตั้งคำถามกับตนเองว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร ทำไม ซึ่งจะทำให้ผู้อ่านเห็นถึงส่วนที่เป็นประเด็นสำคัญและส่วนที่เป็นประเด็นเสริมหรือการขยายความได้ง่ายขึ้น

4. การตัดประโยคหรือข้อความที่เป็นส่วนขยายหรือไม่จำเป็นในแต่ละย่อหน้าออกก็จะเหลือส่วนที่เป็นใจความสำคัญของย่อหน้าได้

สุวรรณ ดั่งทีฆะรักษ์ (2543: 63-64) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการอ่านจับใจความสำคัญที่จะช่วยให้ผู้อ่านสามารถวิเคราะห์ตีความ หรือวิพากษ์วิจารณ์ ดังนี้

1. อ่านอย่างรวดเร็วตั้งแต่ต้นจนจบเพื่อให้เห็นเนื้อเรื่องโดยรวมและพิจารณาชื่อเรื่องจะทำให้พอทราบประเด็นสำคัญของเรื่อง ควรสังเกตการณ์ลำดับเรื่องและความสัมพันธ์ของเนื้อหาแต่ละย่อหน้าที่จะทำให้ผู้อ่านสามารถทราบจุดมุ่งหมายของเรื่องและเข้าสู่ประเด็นสำคัญของเรื่องได้รวดเร็วขึ้น

2. อ่านโดยละเอียดเพื่อให้เข้าใจข้อความทุกย่อหน้า เนื่องจากในแต่ละย่อหน้าจะประกอบด้วยประโยคใจความสำคัญที่ปรากฏอยู่ที่ต้นย่อหน้า กลางย่อหน้า ท้ายย่อหน้า หรือจะอยู่ทั้งตอนต้นและตอนท้ายของย่อหน้า บางย่อหน้าอาจไม่ปรากฏประโยคใจความสำคัญ ผู้อ่านจะต้องสรุปเอง

3. เมื่อได้ประโยคใจความสำคัญแล้วต้องพิจารณาว่าแยกใจความสำคัญออกจากพลความถูกต้องหรือไม่

4. เมื่อได้ใจความสำคัญแล้วนำมาเรียบเรียงให้ต่อเนื่องสละสลวยด้วยสำนวนภาษาของตนเอง โดยให้สั้น กระชับรัด เข้าใจง่าย ได้เนื้อหาตรงตามความต้องการซึ่งเรียบเรียงได้ ดังนี้

4.1 นำใจความสำคัญของแต่ละย่อหน้ามาเรียบเรียงเท่านั้น

4.2 หากใจความสำคัญที่นำมาเรียงมีความซ้ำซ้อนกันให้ตัดส่วนที่ซ้ำซ้อนกันออก

4.3 เรียบเรียงใจความสำคัญตามลำดับย่อหน้าที่ได้อ่านสรุปไว้ โดยใช้ภาษา

กระชับรัด เข้าใจง่าย สื่อความหมายชัดเจน ใช้ประโยคที่ถูกต้องตามหลักภาษา เชื่อมโยงแต่ละประโยคด้วยคำเชื่อมที่สัมพันธ์กัน หรืออาจเรียบเรียงใหม่เพื่อให้สาระสำคัญของเรื่องอ่านได้ เข้าใจง่ายขึ้น

5. เมื่อเรียบเรียงแล้วทบทวนดูว่าใจความสำคัญที่เรียบเรียงมีเนื้อความต่อเนื่องกันหรือไม่ ใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านครบถ้วนหรือไม่ ตอนใดที่ขาดหายไปควรมีการเพิ่มเติมให้ครบถ้วน

คณะกรรมการพัฒนาคุณภาพวิชาการ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2546: 189-190) ได้กล่าวถึง ขั้นตอนการอ่านจับใจความ ดังนี้

1. อ่านผ่านโดยตลอด เพื่อให้รู้ว่าเรื่องที่อ่านเป็นเรื่องอะไร จุดใดเป็นจุดสำคัญ

2. อ่านให้ละเอียดเพื่อทำความเข้าใจอย่างชัดเจน ไม่ควรหยุดอ่านระหว่างเรื่อง

เพราะจะทำให้ความเข้าใจไม่ต่อเนื่องกัน

3. อ่านซ้ำในตอนที่ไม่เข้าใจและตรวจสอบความเข้าใจในบางตอนให้ถูกต้อง

4. เรียบเรียงใจความสำคัญของเรื่องด้วยตนเอง

วชิราพรณ จันทน์เทศ (2549: 14) กล่าวถึงกลวิธีการอ่านจับใจความโดยสรุปว่า กลวิธีในการอ่านจับใจความนั้นผู้อ่านจะต้องอ่านเนื้อหาของเรื่องทั้งหมดตั้งแต่ต้นจนจบโดยไม่หยุดอ่านเข้าไปมาเฉพาะตอนใดตอนหนึ่ง เมื่ออ่านจบเรื่องแล้วให้พิจารณาอ่านเฉพาะตอนที่ไมเข้าใจซ้ำอีกครั้งหนึ่ง หาประโยคใจความสำคัญจากแต่ละย่อหน้าซึ่งอาจจะอยู่ตอนต้น ตอนกลาง หรือตอนท้ายของย่อหน้า หรืออาจจะไม่ปรากฏให้เห็นผู้อ่านจะต้องสรุปใจความสำคัญด้วยตนเอง นำประโยคใจความสำคัญที่ได้มาจากแต่ละย่อหน้ามาเรียบเรียงให้เกิดเป็นสาระสำคัญที่เข้าใจได้ง่ายขึ้น โดยจะต้องตรวจสอบเนื้อความที่สำคัญให้ได้ครบถ้วนแล้วสรุปเป็นสำนวนภาษาของตนเอง

กล่าวโดยสรุป กลวิธีการอ่านจับใจความนั้นผู้อ่านจะต้องอ่านชื่อเรื่องแล้วทำความเข้าใจชื่อเรื่องก่อนอ่านเนื้อหาและอ่านเนื้อหาโดยตลอดเพื่อให้ทราบเรื่อง จากนั้นอ่านอย่างละเอียดอีกครั้งเพื่อหาใจความของแต่ละย่อหน้า นำใจความทั้งหมดมาเขียนเชื่อมโยงส่วนสำคัญให้เกี่ยวเนื่องกันและปรับปรุงให้เป็นภาษาเขียนเพื่อให้ใจความสละสลวย กระชับ ตัดคำ หากใช้คำซ้ำ

หรืออาจเพิ่มคำสันธานเชื่อมประโยคแต่ไม่เปลี่ยนแปลงใจความของเรื่อง และต้องระมัดระวังให้ถูกหลักภาษา คือ ประโยคถูกต้อง สะกดคำถูกต้องเว้นวรรคตอนถูกต้อง

1.5 องค์ประกอบในการอ่านจับใจความ

การสอนทักษะการอ่านจับใจความ นักเรียนจะต้องฝึกอ่านอย่างสม่ำเสมอเพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับคำความหมายของคำ สร้างพื้นฐานที่ดีด้านการอ่านให้กับนักเรียน ซึ่งจะทำให้ผู้อ่านอ่านได้รวดเร็วและจับใจความได้ถูกต้องครบถ้วนขึ้น ดังนั้นพื้นฐานด้านทักษะการอ่านจึงนับเป็นองค์ประกอบสำคัญส่วนหนึ่งที่จะช่วยให้ผู้อ่านประสบความสำเร็จในการอ่านจับใจความ

วิษณะ บุญจับ (2541: 101-102) กล่าวถึงองค์ประกอบของการอ่านสรุปได้ว่า องค์ประกอบของการอ่านมีด้วยกัน 5 ประการ คือ ผู้อ่าน สาร ความหมาย การเลือกความหมาย และการนำไปใช้ โดยกระบวนการอ่านทั้งหมดนั้น ผู้อ่านต้องมีความเข้าใจอย่างครบถ้วนในเรื่องความเข้าใจกับตัวอักษร ความคิด ข้อเท็จจริง ความคิดสร้างสรรค์ ตลอดจนสารที่แทรกมากับเนื้อหาและโดยเฉพาะการจะนำความรู้ออกไปใช้ประโยชน์ ดังนั้นจำเป็นต้องมีความเข้าใจในเรื่องประเภทของหนังสือ ความรู้ เรื่องที่อ่านและการใช้ภาษาซึ่งเป็นอุปกรณ์สำคัญในการสื่อสาร

จุไรรัตน์ ลักษณะศิริ และบาทัน อัมสำราญ (2547: 42-43) กล่าวถึงองค์ประกอบสำคัญที่จะทำให้ผู้อ่านจับใจความได้อย่างมีประสิทธิภาพ คือประสบการณ์ของผู้อ่าน ดังนี้

1. ประสบการณ์ด้านการอ่าน ผู้ที่มีนิสัยรักการอ่านจะมีโอกาสในการจับประเด็นและพัฒนาความคิดด้านการอ่านได้สูงกว่าผู้ที่มีนิสัยไม่รักการอ่าน
2. ประสบการณ์เกี่ยวกับเรื่องราวและข้อมูลที่อ่าน หากเรื่องที่อ่านเป็นเรื่องที่เคยทราบข้อมูลมาบ้างแล้ว จะทำให้ผู้อ่านสามารถจับใจความได้รวดเร็วขึ้น
3. ประสบการณ์ด้านภาษาและการใช้ภาษา การที่ผู้อ่านมีความเข้าใจความหมายของคำและสำนวนต่างๆ จะช่วยให้จับใจความได้รวดเร็วและสามารถนำมาเรียบเรียงความคิดได้อย่างมีเหตุผลและเป็นระบบได้ดีกว่าผู้ที่มีทักษะน้อยกว่า
4. ประสบการณ์ด้านความคิด ความคิดของผู้อ่านมีความสำคัญในการช่วยเสริมสร้างความเข้าใจในการอ่านและการจับใจความ เพราะผู้ที่มีความคิดกว้างไกลจะทำให้เข้าใจเรื่องที่อ่านได้รวดเร็วขึ้น

กล่าวโดยสรุป องค์ประกอบของการอ่านนั้นมีองค์ประกอบเกี่ยวข้องกันสารที่นำมาใช้อ่าน ผู้อ่าน และกระบวนการในการอ่าน รวมทั้งการอ่านให้ประสบผลสำเร็จจะต้องอาศัยองค์ประกอบทางภาษา ความรู้ทางภาษา ประสบการณ์เดิมของผู้อ่าน การเป็นผู้มีนิสัยรักการอ่าน และความพร้อมในการอ่าน ทั้งด้านร่างกาย สมอ อารมณ์ และสังคม

1.6 การสอนอ่านจับใจความ

การสอนอ่านจับใจความเป็นทักษะหนึ่งที่ผู้เรียนต้องได้รับการฝึกฝนอย่างสม่ำเสมอ เพื่อช่วยให้เป็นพื้นฐานการเรียนรู้ที่ดีและมีความชำนาญ เนื่องจากความสามารถในการอ่านของแต่ละบุคคลมีความแตกต่างกัน ดังนั้น มั่นเสริมฐวิทย์ (2547: 32-33) ได้เสนอทักษะพิเศษ การอ่านไว้ดังนี้

1. การสร้างความสัมพันธ์ของเรื่องราวที่อ่านสู่ประสบการณ์เดิม
2. การเลือกแนวคิดหลัก
3. การคาดคะเนผลที่จะเกิดขึ้นต่อไป
4. ความรู้สึกประทับใจ
5. อารมณ์และความรู้สึก
6. การประเมินเนื้อหา
7. การสร้างความสัมพันธ์ส่วนบุคคลกับเนื้อเรื่อง

กล่าวโดยสรุป การสอนอ่านจับใจความนั้น ผู้เรียนจะต้องฝึกทักษะพิเศษในการอ่านโดยเน้นให้เกิดความชำนาญทางการอ่านด้านอื่น ได้แก่ การสร้างความสัมพันธ์ของเรื่องราวที่อ่านสู่ประสบการณ์เดิม การเลือกแนวคิดหลัก การคาดคะเนผลที่จะเกิดขึ้นต่อไป ความรู้สึกประทับใจ อารมณ์และความรู้สึก การประเมินเนื้อหา และการสร้างความสัมพันธ์ส่วนบุคคลกับเนื้อเรื่อง ทักษะดังกล่าวควรได้รับการฝึกอย่างสม่ำเสมอ

1.7 ทฤษฎีและรูปแบบการสอนอ่านจับใจความ

1.7.1 ทฤษฎีการสอนอ่านจับใจความ

ทฤษฎีเป็นหลักความจริงที่ได้รับการพิสูจน์แล้ว เป็นพื้นฐานที่นำมาใช้เป็นหลักในการจัดเตรียมการสอนอ่านให้เกิดผลตามวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้

สุนันทา มั่นเสริมฐวิทย์ (2538: 128-129) ได้กล่าวถึงทฤษฎีการสอน 2 ทฤษฎี คือ ทฤษฎีแรก เป็นทฤษฎีความสัมพันธ์ระหว่างข้อความกับประสบการณ์เดิม เมื่อผู้อ่านอ่านสารประเภทต่างๆ ทั้งบันเทิงและวิชาการ จะพยายามโยงเข้าสู่ประสบการณ์เดิมและใช้ประสบการณ์ที่ตนมีอยู่เป็นเครื่องมือช่วยในการตัดสินใจ เพื่อยอมรับหรือไม่ต่อไป ถ้าเรื่องที่อ่าน ผู้อ่านไม่เคยมีประสบการณ์มาก่อน ผู้อ่านจะอ่านซ้ำ 2-3 ครั้ง จนกว่าจะแน่ใจเพื่อตัดสินใจข้อมูลที่ได้รับการยอมรับเก็บไว้ในสมองเพื่อใช้ประโยชน์ต่อไป ส่วนข้อมูลที่ไม่ยอมรับจะเพิกเฉยและไม่สนใจ ทฤษฎีที่ 2 เป็นทฤษฎีวิเคราะห์ข้อความของสาร เมื่อผู้อ่านอ่านสารแล้วจะต้องวิเคราะห์โครงสร้างทางภาษาเพื่อหาคำที่ทำหน้าที่ต่างๆ กัน เช่น ประธาน กริยา กรรม และส่วนขยายของประโยค นอกจากนั้นยังต้องวิเคราะห์รูปร่างของคำ ชนิดของคำ สารประเภทต่างๆ ถ้าใช้ถ้อยคำได้

ถูกต้องตามหน้าที่และชนิดของคำ ก็จะช่วยให้ผู้อ่านสื่อความหมายได้เข้าใจสารบางเรื่องที่ผู้อ่านอ่านแล้วไม่เข้าใจ เป็นเพราะผู้เขียนใช้คำไม่ถูกหน้าที่ และไม่สอดคล้องกับชนิดของคำ

ศุมิตร อังวัฒนกุล (2539: 108-112) ได้เสนอทฤษฎีการอ่านไว้ 3 ทฤษฎี ซึ่งมีจุดเน้นต่างกันเป็น 3 แนว คือ เน้นพฤติกรรม เน้นความรู้ ความเข้าใจ และเน้นพัฒนาการ ไว้ดังนี้ ทฤษฎีที่เน้นพฤติกรรม มีแนวคิดว่าการเรียนรู้เป็นการสร้างนิสัย เป็นการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้าและการตอบสนองโดยให้การเสริมแรงที่เหมาะสมในขณะที่มีการตอบสนอง สิ่งเร้าจะช่วยให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เน้นถึงผลการเสริมแรงต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผลที่มีต่อพฤติกรรมทุกอย่างเกี่ยวข้องกับองค์ประกอบ 3 ประการ คือ ประสบการณ์ในการเรียนรู้ การเก็บสะสมความรู้ และการนำความรู้นั้นกลับมาใช้ ทฤษฎีความรู้ความเข้าใจจึงเน้นที่กระบวนการของสมองส่วนกลางในการตีความตัวแปรต่างๆ การเรียนรู้ทักษะต่างๆ จึงขึ้นอยู่กับกระบวนการเชื่อมโยงความรู้ใหม่เข้ากับประสบการณ์เดิมและการแสดงออก ทฤษฎีที่เน้นพัฒนาการมีแนวคิดว่าการเรียนรู้เกิดขึ้นตั้งแต่วัยที่ต้องพึ่งผู้อื่นและจะพัฒนาไปตามวัยที่เจริญขึ้น สิ่งสำคัญที่สุดของช่วงอายุ ก็คือจะมีการเรียนรู้ความสามารถ หรือทักษะเฉพาะอย่างในแต่ละช่วงอายุ ถ้าประสบการณ์ในการเรียนรู้ ที่เหมาะสมนั้นไม่ได้เกิดขึ้นในช่วงพัฒนาการเฉพาะนั้นแล้ว การเรียนรู้ในส่วนนั้นจะบกพร่องไป และจะมีผลกระทบต่อการเรียนรู้ในส่วนนั้นในภายหลังด้วย ประสบการณ์การเรียนรู้ที่ไม่เหมาะสมที่เกิดขึ้นในช่วงอายุหนึ่งๆ นั้นจะก่อให้เกิดข้อบกพร่องในการเรียนรู้ด้วย ดังนั้นการอ่านเป็นกระบวนการรับรู้ที่มีพื้นฐานมาจากช่วงพัฒนาการต่างๆ ตามวัยของเด็ก การสอนอ่านจึงต้องพิจารณาระดับพัฒนาการของเด็กด้วย

กล่าวโดยสรุป ทฤษฎีการอ่านจับใจความสามารถนำมาใช้ประกอบกันได้ คือ ผู้อ่านจะต้องอาศัยประสบการณ์เดิม วิเคราะห์ข้อความของสารเพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจในเรื่อง ที่อ่านและสามารถจับใจความได้ถูกต้องและรวดเร็ว นอกจากนี้การได้รับการเสริมแรงที่เหมาะสมจะสามารถทำให้เกิดการเรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้น

1.7.2 รูปแบบการอ่านจับใจความ

รูปแบบการอ่าน หมายถึง ข้อความที่อธิบายให้เข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการอ่านเพื่อจับใจความ การอ่านเรื่องราวต่างๆ จำเป็นที่ผู้อ่านจะต้องคำนึงถึงรูปแบบการอ่านที่ควรเลือกใช้ให้เหมาะสมกับสถานการณ์เพื่อให้การอ่านมีประสิทธิภาพ

ประทีป แสงเปี่ยมสุข (2540: 30) ได้เสนอรูปแบบการสอนความเข้าใจในการอ่านที่มีประสิทธิภาพไว้ 4 วิธี ดังนี้

1. การอ่านแล้วตั้งคำถาม เมื่อนักเรียนอ่านแล้วครูให้นักเรียนตั้งคำถามจากเรื่องพร้อมกับเขียนคำตอบลงด้วย

2. การอ่านแล้วเขียนเรื่องย่อ เมื่อนักเรียนอ่านจบแล้วให้เขียนเรื่องย่อจากเรื่องที่อ่าน

3. อ่านแล้วอภิปรายตอบคำถาม เมื่อนักเรียนอ่านจบแล้วให้ตั้งคำถาม ถามในกลุ่มและอภิปรายคำถามกัน และ

4. อ่านแล้วทำแบบฝึกหัด เมื่อนักเรียนอ่านจบแล้วให้ทำแบบฝึกหัดจากเรื่องที่อ่าน
 สุมิตรา อังวัฒนกุล (2539: 104-114) ได้เสนอรูปแบบการอ่านซึ่งเป็นรูปแบบในลักษณะการอ่านในใจดังนี้

1. รูปแบบที่ 1 เป็นการอ่านที่เน้นทักษะ คือ ต้องจำคำและเข้าใจความหมาย ประเมินค่าความคิดของผู้เขียนได้เก็บไว้เป็นความรู้ต่อไป

2. รูปแบบที่ 2 เน้นที่กระบวนการรับสาร ซึ่งประกอบด้วยกระบวนการด้านกลไกนำสิ่งเร้าเข้าสู่สมองและการคิดตีความเมื่อสิ่งเร้าเข้าสู่สมอง

3. รูปแบบที่ 3 เป็นการอ่านตามทฤษฎีทางจิตวิทยา เน้นที่พฤติกรรมความรู้ ความเข้าใจและการพัฒนาการ และรูปแบบสุดท้ายเป็นการอ่านตามแนวคิดทางภาษาศาสตร์ คือ การอ่านเป็นความสัมพันธ์ระหว่างภาษาและความคิด

กล่าวโดยสรุป รูปแบบการอ่านมีหลายรูปแบบ คือ การอ่านแล้วตั้งคำถาม เขียนชื่อเรื่อง อภิปรายคำตอบ ทำแบบฝึกหัด รูปแบบการอ่านที่เน้นทักษะ เน้นกระบวนการรับสาร การอ่านตามทฤษฎีทางจิตวิทยา เน้นพฤติกรรมความรู้ ความเข้าใจและการพัฒนาการ ซึ่งทุกรูปแบบเป็นวิธีการอ่านในใจที่จะทำให้การอ่านมีประสิทธิภาพ

2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเขียนสรุปความ

การเขียนสรุปความเป็นกระบวนการในการส่งสารที่จำเป็นและสำคัญเป็นการถ่ายทอดความรู้สึนึกคิด ความต้องการ อารมณ์ เรื่องราวต่างๆ ให้ผู้อื่นเข้าใจด้วยตัวอักษรระหว่างผู้เขียนกับผู้อ่าน ซึ่งมีนักการศึกษาได้ให้ความหมายของการเขียนไว้ดังนี้

2.1 ความหมายของการเขียนสรุปความ

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 (2546: 329) ได้ให้ความหมายของคำว่า “ใจความ” หมายถึง ส่วนสำคัญของเรื่อง ตรงข้ามกับ “พลความ” หมายถึง ข้อความที่ไม่ใช่ส่วนสำคัญของเรื่อง ดังนั้นการเขียนสรุปความผู้อ่านจะต้องอ่านทุกย่อหน้าอย่างละเอียดเพื่อค้นหาใจความของเรื่อง ซึ่งผู้เขียนจะต้องใช้ความรู้ ความสามารถของตนเองในการถ่ายทอดความรู้ ความคิด ความรู้สึกและอารมณ์ต่างๆ ออกมาเป็นภาษาเขียน การเขียนสรุปความจึงเป็นทักษะที่

สำคัญที่จะต้องฝึกฝนอย่างสม่ำเสมอ มีนักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของการเขียนสรุปความไว้ ดังนี้ สุจิต บัวผัน (2540: 24) ได้ให้ความหมายของการเขียนสรุปความไว้ว่า การเขียนสรุปความเป็นการเก็บรวบรวมเนื้อหาที่สำคัญๆ ของเรื่องที่ได้จากการอ่านหรือการฟังมาเรียบเรียงใหม่ ให้ความความครบถ้วน โดยใช้ประโยคที่สั้นเรียบเรียงถ้อยคำให้อ่านเข้าใจง่าย

จริยา จริยานุกูล และนิตยา ผิวเหลือง (2542: 117) ได้ให้ความหมายของการเขียนสรุปความว่า การสรุปความ คือ การเก็บเอาข้อความสำคัญของเรื่องมาเรียบเรียงใหม่และด้วยเหตุนี้ในการสรุปความจึงทำให้เนื้อความสั้นลง เพราะใจความประกอบที่เป็นส่วนขยายความถูกตัดออกไป แต่ความหมายยังไม่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม เช่นเดียวกับกองทัพ เคลือบพานิชกุล (2544: 148) ได้ให้ความหมายของการเขียนสรุปความว่า การเขียนสรุปความ หมายถึง การเก็บใจความสำคัญของเรื่องมาเรียบเรียงขึ้นใหม่ด้วยภาษาของผู้เขียนเอง สอดคล้องกับ สมจิตร เม่นเกาะ (2546: 10) ได้ให้ความหมายของการเขียนสรุปความว่า เป็นการเขียนสรุปประเด็นสำคัญของเรื่องที่อ่านอย่างสั้นที่สุด ให้ได้ใจความสมบูรณ์โดยใช้สำนวนภาษาของผู้เขียนเอง ในทำนองเดียวกัน สมพร แพ่งพิพัฒน์ (2547: 177) ได้ให้ความหมายของการเขียนสรุปความว่า การเขียนสรุปความ คือ การย่อเรื่องโดยสรุปประเด็นสำคัญที่ปรากฏในทุกย่อหน้าให้ครบถ้วน ด้วยการเรียบเรียงด้วยสำนวนภาษาของผู้สรุปความ มีความกะทัดรัด แต่ชัดเจนและคงใจความสำคัญไว้ครบถ้วน สำหรับ ธนู ทดแทนคุณ และกุลวดี แพทย์พิทักษ์ (2548: 160) ได้ให้ความหมายของการเขียนสรุปความว่า การเขียนสรุปความ คือ การเก็บใจความสำคัญจากสารที่ได้ฟังหรืออ่านมาเรียบเรียงใหม่ให้มีใจความครบถ้วน กระชับ เข้าใจง่ายโดยใช้สำนวนภาษาของผู้เขียนเอง นอกจากนี้ ปราณี เดชฤกษ์ปาน (2548: 10) ได้ให้ความหมายของการเขียนสรุปความ สรุปได้ว่า หมายถึง การนำประเด็นสำคัญของเรื่องแต่ละย่อหน้ามาเรียบเรียงใหม่ให้กระชับ ชัดเจนและเข้าใจง่าย โดยใช้สำนวนภาษาของผู้สรุปเอง นอกจากนี้ บาเซอร์แมน (Bazerman 1995: 12) ได้ให้ความหมายของการเขียนสรุปความ สรุปได้ว่า การเขียนสรุปความเป็นการย่อข้อความเดิมให้สั้นลงโดยเฉพาะข้อความที่สำคัญ แต่คงความหมายเดิมไว้ ดังนั้น การที่จะเขียนสรุปความได้ผู้เขียนจะต้องฝึกจับใจความสำคัญของเรื่องที่ฟังหรืออ่านแล้วนำมาเรียบเรียงข้อความที่สรุปให้มีความสละสลวยด้วยภาษาของตนเองซึ่งจะเป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวัน

กล่าวโดยสรุป การเขียนสรุปความ คือ การนำใจความของแต่ละย่อหน้ามาเรียบเรียงใหม่ให้มีความสมบูรณ์โดยใช้สำนวนภาษาของผู้เขียนเอง

2.2 ความสำคัญของการเขียนสรุปความ

การเขียนสรุปความ เป็นทักษะที่สำคัญอย่างยิ่งในการดำเนินชีวิต เพราะเป็นทักษะที่ใช้ในการสื่อความหมายให้ผู้อื่นเข้าใจ ผู้ที่อยู่ในวัยกำลังศึกษาล่าเรียนต้องให้การเขียนในการจด

บันทึกข้อมูลความรู้และถ่ายทอดความรู้ความคิดอยู่ตลอดเวลา ซึ่งมีนักการศึกษากล่าวถึงความสำคัญของการเขียนสรุปความไว้ดังนี้ ฟรีมเพรวดี หันตรา (2541: 79) กล่าวถึงความสำคัญของการเขียนสรุปความ สรุปได้ว่าการเขียนสรุปความมีความสำคัญในการสื่อสาร เพราะจะช่วย ให้จดจำสาระสำคัญจากเรื่องที่ได้ฟังและอ่าน

พรฤดี ขวัญศิริกุล (2546: 17) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการเขียนสรุปความ สรุปได้ว่าการเขียนสรุปความมีความสำคัญต่อมนุษย์ไม่สามารถจำเรื่องราวได้ทั้งหมดจึงต้องย่อเฉพาะประเด็นสำคัญมาใช้ในการสื่อสาร และพื้นฐานในการเขียนสรุปความหรือย่อความต้องการอาศัยการฝึกฝนอย่างถูกวิธีจึงจะจดจำสาระสำคัญจากเรื่องที่ฟังหรืออ่านได้ ส่วนสมจิตร เม่นเกาะ (2546: 11) ได้กล่าวถึงการเขียนสรุปความ สรุปได้ว่าการเขียนสรุปความมีความสำคัญต่อการศึกษาและการสื่อสารในชีวิตประจำวัน การที่บุคคลเขียนสรุปความได้ความหมายครบถ้วนจะทำให้นำไปใช้ประโยชน์ต่อไปได้อีกทั้งที่เป็นวิชาการและไม่เป็นวิชาการ สอดคล้องกับนภดล จันทร์เพ็ญ (2549: 91) กล่าวถึง การเขียนสรุปความว่าเป็นการสื่อสารของมนุษย์ที่ต้องการการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพเพื่อความเข้าใจซึ่งกันและกัน สามารถสร้างความสามัคคีระหว่างมนุษยชาติได้ นอกจากนี้การเขียนสรุปความยังสามารถช่วยให้มนุษย์ประสบความสำเร็จในชีวิต ทั้งในการศึกษาและประกอบอาชีพ บุรคเกอร์และกรันดี (1998: 29) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการเขียนสรุปความ สรุปได้ว่าการเขียนสรุปความมีความสำคัญเพราะเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการสื่อสาร หากใช้การพูดไม่ได้ต้องเปลี่ยนมาใช้ในการเขียนแทนเพื่อเตือนความจำ ความสำคัญของการเขียนสรุปความในด้านการสื่อสารเป็นการส่งสารอย่างหนึ่งที่มีผลเนื่องมาจากการรับสารจึงต้องมีการฝึกฝนเพื่อให้เกิดความชำนาญ

กล่าวโดยสรุป การเขียนสรุปความมีความสำคัญในการดำเนินชีวิตของมนุษย์เป็นอย่างมากเพราะเป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดความรู้ ความคิด ความรู้ตื้นลึกกว้างต่างๆ ของผู้เขียนไปยังผู้อ่านอย่างเป็นลายลักษณ์อักษรและเป็นทักษะที่ช่วยย้การเรียนรู้จากทักษะต่างๆ

2.3 จุดมุ่งหมายในการเขียนสรุปความ

จุดมุ่งหมายในการเขียนสรุปความของแต่ละบุคคลแตกต่างกันขึ้นอยู่กับผู้เขียนและประเภทของสารที่เขียน ซึ่งมีนักการศึกษากล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการเขียนไว้ดังที่ ดวงใจ ไทยอุบล (2543 : 25) กล่าวว่า เพื่อบันทึกเรื่องราวจากการอ่านและการฟังนอกจากนี้สมพร แ่งพิพัฒน์ (2547: 6) กล่าวว่า การเขียนสรุปความเพื่อต้องการวินิจฉัยและวิเคราะห์สารให้ได้ข้อมูลที่ตรงประเด็นชัดเจน สอดคล้องกับชนู ทดแทนคุณ และกุลวดี แพทย์พิทักษ์ (2548: 160) กล่าวว่า ในงานราชการหรือธุรกิจนั้นถ้าเรื่องที่เสนอมิความยาวมากหลายหน้า ผู้เสนอมิหน้าที่ต้องย่อเรื่อง หรือสรุปความให้เพื่อความเข้าใจที่ชัดเจนและรวดเร็ว และปราณี เดชฤกษ์ปาน (2548: 10)

กล่าวว่า จุดประสงค์ของการเขียนสรุปความเพื่อถ่ายทอดและสื่อสารความคิดหลักของเรื่องให้เข้าใจเรื่องราวได้ถูกต้องและตรงประเด็นที่สุด

กล่าวโดยสรุป การเขียนสรุปความมีจุดมุ่งหมายเพื่อบันทึกเรื่องราวจากการอ่าน หรือการฟังด้วยการสรุปประเด็นสำคัญให้ถูกต้องชัดเจนเป็นภาษาเขียนที่ดี

2.4 วิธีอ่านเพื่อให้ได้แนวคิดของเรื่องที่จะเขียนสรุปความ

การเขียนสรุปความให้ได้ผลดีจำเป็นต้องเข้าใจวิธีค้นหาใจความของแต่ละย่อหน้า ก่อนที่จะนำมาเรียบเรียงภาษาให้เป็นใจความของเรื่องที่สมบูรณ์ ดังที่ สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550: 31-32) ได้ให้ข้อเสนอแนะในการสังเกตเพื่อช่วยให้นักเรียนสามารถ ค้นหาใจความของเรื่องได้ ดังนี้

1. ต้องอ่านชื่อเรื่องแล้วทำความเข้าใจความหมายก่อนที่จะอ่านเนื้อเรื่องเสมอ โดยทั่วไปชื่อเรื่องมักจะให้แนวทางเกี่ยวกับเนื้อเรื่อง นักเขียนที่เขียนเรื่องเก่ง สามารถตั้งชื่อเรื่องได้ครอบคลุมเนื้อเรื่อง ในขณะที่การตั้งชื่อเรื่องบางเรื่องอาจจะไม่เกี่ยวข้องกันเลย ส่วนชื่อเรื่อง บางเรื่องที่อ่านแล้วไม่เข้าใจ ควรใช้พจนานุกรมเปิดหาความหมายให้เข้าใจก่อนอ่านเนื้อเรื่อง
2. อ่านทีละย่อหน้าอย่างละเอียด เมื่ออ่านจบแต่ละย่อหน้าให้หาใจความที่กล่าวถึง เป็นประเด็นหลัก ซึ่งจะปรากฏในย่อหน้าเป็นประโยคที่อยู่ในตอนต้น ตอนกลาง และตอนท้ายของ ย่อหน้าอย่างใดอย่างหนึ่ง อาจมี 1-2 ประโยค ส่วนประโยคที่เหลือเป็นผลความ
3. จดบันทึกประเด็นที่เป็นใจความของแต่ละย่อหน้า ส่วนที่เป็นผลความไม่ต้อง จดบันทึก
4. อ่านทบทวนเนื้อเรื่องอย่างละเอียดเพื่อตรวจสอบความถูกต้องของใจความที่ จดบันทึกไว้
5. นำใจความของทุกย่อหน้ามาเรียงลำดับให้เป็นเรื่องราวต่อเนื่องกันอาจมี การปรับปรุงภาษาเพื่อให้ใจความสละสลวยด้วยการตัดคำหากใช้ซ้ำซ้ำกันหรืออาจเพิ่มคำสันธาน เชื่อมประโยคเหล่านี้เป็นต้น แต่ไม่ควรเปลี่ยนแปลงใจความให้ผิดเพี้ยนไปจากเดิมหรือแสดง ความคิดเห็นส่วนตัวซึ่งไม่ถือว่าเป็นใจความของเรื่อง

กล่าวโดยสรุป วิธีค้นหาใจความต้องเริ่มจากการอ่านชื่อเรื่อง ทำความเข้าใจแล้ว อ่านเนื้อเรื่องแต่ละย่อหน้า ค้นหาใจความและบันทึกใจความของแต่ละย่อหน้า

2.5 หลักการเขียนสรุปความ

ทักษะการเขียนสรุปความเป็นทักษะที่ยากและสลับซับซ้อนกว่าทักษะอื่นๆ ใน ภาษา ดังนั้นการเขียนสรุปความจึงต้องอาศัยทั้งการอ่าน การคิดและการเขียน เพื่อให้การเขียนสรุป ความมีความถูกต้องชัดเจน มีประสิทธิภาพ ซึ่งนักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงหลักการเขียน

สรุปความไว้ดังที่ กองเทพ เคลือบพานิชกุล (2544: 104) ได้กล่าวถึงหลักการเขียนสรุปความตามลำดับขั้น ดังนี้

1. ขั้นอ่าน อ่านข้อความของเรื่องทั้งหมดให้เข้าใจตั้งแต่ต้นจนจบอย่างน้อย 2 ครั้ง เพื่อให้ได้ใจความที่ผู้อ่านจะต้องจับประเด็นให้ได้

2. ขั้นคิด คิดออกมาเป็นคำถามในใจว่าอะไร คือจุดสำคัญของเรื่อง คิดต่อไปว่าจุดสำคัญของเรื่องมีความสัมพันธ์กับสิ่งใดบ้าง จุดสิ่งนั้นๆ ไว้เป็นข้อความสั้นๆ คิดวิธีการที่จะเขียนสรุปความให้กะทัดรัดและชัดเจน

3. ขั้นเขียน เขียนร่างจากข้อความสั้นๆ ที่จดไว้ จัดเกล้าและแต่งเติมแก้ไขข้อความที่สรุปให้เป็นภาษาที่สละสลวย ใช้สื่อความหมายได้แจ่มแจ้ง

สนิท สัตโยภาส (2538: 145) ได้กล่าวถึงหลักการเขียนสรุปความ ดังนี้

1. อ่านเรื่องที่จะย่อให้เข้าใจแจ่มแจ้งอย่างน้อย 2 เที่ยว
2. เก็บสาระสำคัญแล้วสรุปเป็นข้อความใหม่ด้วยสำนวนของตนเอง โดยทำทีละย่อหน้า

ย่อหน้า

3. นำสาระของแต่ละย่อหน้ามาเขียนเรียบเรียงเนื้อความให้เชื่อมต่อกัน

4. อ่านทบทวนข้อความอีกครั้ง เพื่อตรวจดูว่าเนื้อความตรงกับเรื่องเดิมและ

ครบถ้วนหรือไม่

ธนู ทดแทนคุณ และกุลวดี แพทย์พิทักษ์ (2548: 160) ได้กล่าวเกี่ยวกับหลักการเขียนสรุปความ ดังนี้

1. เรื่องที่เป็นร้อยกรองให้อัดความเป็นร้อยแก้วก่อน
2. ตั้งใจฟัง จับสาระสำคัญให้ได้ หรืออ่านเรื่องที่จะสรุปความอย่างละเอียดให้

เข้าใจชัดเจน

3. จดบันทึกสาระสำคัญที่ได้จากการฟังหรือการอ่าน

4. นำสาระสำคัญนั้นมาเรียบเรียงใหม่ให้มีความสมบูรณ์และสละสลวย

5. อ่านทบทวนเรื่องที่เขียนสรุปความนั้นให้มีความตรงกับเรื่องเดิม

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2549: 34) กล่าวถึงหลักการเขียนสรุปความไว้ว่า

1. อ่านเนื้อเรื่องอย่างละเอียด
2. หาประเด็นสำคัญของเรื่องแต่ละย่อหน้า
3. บันทึกใจความสำคัญของแต่ละย่อหน้า
4. อ่านทบทวนเนื้อเรื่องอย่างละเอียดเพื่อตรวจสอบความถูกต้องของใจความ

5. นำใจความแต่ละย่อหน้ามาเรียงลำดับให้เป็นเรื่องราวต่อเนื่องกัน อาจมีการปรับปรุงภาษาเพื่อให้ใจความสละสลวย กระชับ ชัดเจน ด้วยการตัดคำหากใช้ซ้ำกันหรืออาจเพิ่มคำสันธานเชื่อมประโยค แต่ไม่ควรเปลี่ยนแปลงใจความให้ผิดเพี้ยนไปจากเดิมหรือแสดงความคิดเห็นส่วนตัวซึ่งไม่ถือเป็นใจความของเรื่อง

กล่าวโดยสรุป หลักการเขียนสรุปความ คือ อ่านเนื้อเรื่องอย่างละเอียดแล้วค้นหาใจความของแต่ละย่อหน้าแล้วนำใจความมาเรียบเรียงใหม่ให้ต่อเนื่องสัมพันธ์กันด้วยสำนวนภาษาของผู้เขียนเองโดยไม่เปลี่ยนแปลงใจความของเรื่อง

2.6 ทฤษฎีและจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับการเขียน

2.6.1 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเขียน

สำหรับทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเขียน ไวท์ (White อ้างถึงใน สุนันทา 2540: 15-16) ได้เสนอไว้ 2 ทฤษฎี กล่าวคือ

1. ทฤษฎีแรกเป็นทฤษฎีการอ่านเพื่อวิเคราะห์รูปแบบ (The Formulistic Theory of Reading) เป็นทฤษฎีที่กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างการอ่านและการเขียน เมื่อผู้อ่านอ่านสารเป็นข้อความหรือเรื่องราวต่างๆ แล้วจะทำการวิเคราะห์ลักษณะรูปแบบของเรื่องที่อ่าน นอกจากนั้นจะทำการวิเคราะห์เหตุการณ์ในเรื่อง และคุณลักษณะของตัวละคร เพื่อประโยชน์สำหรับนำมาใช้ในการเขียนของผู้อ่าน ดังนั้นผู้อ่านที่ชอบอ่านงานเขียนประเภทใด ก็มักสนใจที่จะเขียนงานประเภทรูปแบบนั้น

2. ทฤษฎีที่ 2 คือ ทฤษฎีการอ่านวิเคราะห์โครงสร้างทางภาษา (The Post Structural Theory of Reading) เป็นทฤษฎีที่เห็นว่าเมื่อผู้อ่านอ่านงานเขียนประเภทต่างๆ จะรู้จักคำศัพท์ ความหมาย ชนิดและหน้าที่ รู้จักโครงสร้างของคำ ประโยค และข้อความที่อ่าน เมื่ออ่านเรื่องใดก็จะเรียนรู้ในเรื่องนั้น จากทฤษฎีทั้งสองของไวท์ ครูสามารถเลือกมาใช้ในการสอนเขียน โดยเริ่มจากกิจกรรมการอ่านให้เป็นกิจกรรมขั้นเริ่มแรก แล้วจึงจัดกิจกรรมการเขียนขั้นต่อไป

กล่าวโดยสรุป ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเขียน ได้แก่ ทฤษฎีการอ่านเพื่อวิเคราะห์รูปแบบ และทฤษฎีการอ่านวิเคราะห์โครงสร้างทางภาษา

2.6.2 จิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับการเขียน

จิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับการเขียนซึ่ง สุจริต เพียรชอบ และสายใจ อินทรมพรรษ์ (2538: 65-82) ได้กล่าวถึงหลักจิตวิทยาบางประการที่ครูควรจะต้องรู้และนำไปใช้เพื่อสร้างบรรยากาศและสภาพการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น สรุปได้ดังนี้

1. ความแตกต่างระหว่างบุคคล (Individual Differences) นักเรียนแต่ละคนมีความรู้ ความถนัดความสามารถ และความสนใจทางภาษาแตกต่างกัน เด็กต่างเพศก็มีความถนัด

ทางภาษาต่างกัน โดยส่วนรวมแล้ว ผู้หญิงจะมีความถนัด ความสามารถและทักษะทางภาษาสูงกว่า เด็กผู้ชายในระดับเดียวกัน ผู้หญิงจะใช้ถ้อยคำที่สละสลวย ใช้ประโยคที่ยาวกว่าและเหมาะสมกว่า เด็กชาย เด็กชายจะไม่ใคร่ชอบพูดแต่จะคิดได้ลึกซึ้งกว่าเด็กหญิง เด็กแม่จะเพศเดียวกัน ก็ยังมีความสามารถทางภาษาต่างกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสาเหตุหลายประการ เช่น สภาพร่างกาย สติปัญญา บิดามารดา ฐานะทางเศรษฐกิจ สังคมทางครอบครัว สิ่งแวดล้อมทั้งทางบ้านและชุมชนที่อาศัยอยู่ ความดูแลเอาใจใส่ และการปลูกฝังทักษะทางภาษาก่อนเข้าเรียน ความแตกต่างเหล่านี้ ครูผู้สอนควรคำนึงในการจัดการเรียนการสอนและจัดกิจกรรมเพื่อให้เด็กได้เรียนรู้ได้มากที่สุด

2. กระบวนการเรียนรู้ (Learning Process) การเรียนรู้ คือ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียน ซึ่งเป็นผลเนื่องมาจากประสบการณ์ตรง การฝึกปฏิบัติและการที่ผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม พฤติกรรมที่เกิดจากการเรียนรู้นี้จะเข้าไปในทำนองที่ผู้เรียนเกิดความงอกงามขึ้น และเมื่อผู้เรียนเรียนรู้แล้วจะคงทนถาวรไม่มีการลืม และบางกรณีก็สามารถถ่ายทอดความรู้ใช้ในสถานการณ์ ดังนั้นครูควรจัดสภาพการเรียนการสอน เพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ เกิดความเข้าใจอย่างแท้จริง ไม่เสียเวลาเรียนเปล่า

3. การเรียนโดยมีจุดมุ่งหมาย (Purposeful Learning) ในการจัดการเรียนการสอนแต่ละครั้ง ครูควรบอกให้นักเรียนให้ทราบจุดมุ่งหมายว่า เรียนเพื่ออะไร มีประโยชน์กับตนอย่างไร และยิ่งกว่านั้นหากนักเรียนมีส่วนร่วมในการตั้งจุดมุ่งหมายของบทเรียนและวางแผนร่วมกับครู ก็จะเป็นผลดียิ่งขึ้นเพราะเป็นความต้องการและเป็นแรงขับของนักเรียนเอง

4. การเรียนรู้โดยการกระทำ (Learning by Doing) ภาษาไทยเป็นวิชาทักษะ นักเรียนจะมีความคล่องแคล่ว ชำนิชำนาญในภาษาก็เพราะได้มีประสบการณ์ตรง ได้ลงมือกระทำการสอนเขียนโดยที่ครูไม่เปิดโอกาสให้นักเรียนลงมือกระทำหรือปฏิบัติ นักเรียนจะได้รับประโยชน์จากการเรียนน้อยมาก การทำงานของเพื่อนในชั้นเดียวกันก็เป็นสิ่งที่พึงกระทำได้

5. แรงจูงใจ (Motivation) แรงจูงใจเป็นสิ่งสำคัญมาก โดยเฉพาะในด้านการสอนภาษาไทย เพราะโดยทั่วไปแล้วมักจะไม่มีใครมีผู้ให้ความสนใจกับภาษาไทยมากนัก ไม่ว่าจะเป็นตัวนักเรียนหรือผู้ปกครอง ทั้งนี้เพราะภาษาไทยเป็นภาษาประจำชาติไทย เกิดมาก็สามารถใช้พูดจา ติดต่อสื่อสารได้รู้เรื่อง ส่วนจะมีมากน้อยแค่ไหน เพียงใด ไม่ใคร่จะสนใจกัน ครูภาษาไทยจึงควรพยายามสร้างสถานการณ์ต่างๆ เป็นสิ่งเร้าใจ เพื่อจูงใจให้นักเรียนสนใจเรียน ตั้งใจฝึกฝนทักษะ และมีทัศนคติที่ดีต่อภาษาไทย แรงจูงใจมี 2 ประเภท คือ

5.1 แรงจูงใจภายนอก (Extrinsic Motivation) คือแรงจูงใจที่เกิดจากสิ่งเร้าภายนอกที่กระตุ้น เช่น การสร้างบรรยากาศ การจัดกิจกรรมและประสบการณ์ต่างๆ ที่น่าสนใจ สนุกสนาน เป็นแรงกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้นที่จะเรียน

5.2 แรงจูงใจภายใน (Intrinsic Motivation) คือแรงจูงใจที่เกิดภายในตัวของนักเรียนเอง แรงจูงใจภายในเป็นความกระตือรือร้น ความใคร่รู้ใคร่เรียน ความรู้สึกอยากร่วมทำกิจกรรม อยากแสวงหาความรู้ซึ่งเกิดขึ้นเอง ส่วนใหญ่มักจะเกิดขึ้นเองเนื่องจากผลของแรงจูงใจภายนอก คือ หลังจากที่นักเรียนรู้สึกสนุกสนานในการเรียนภาษาไทยแล้ว ใคร่ที่จะทำกิจกรรมเอง อยากหาความรู้เอง ดังนั้นครูจึงเป็นบุคคลสำคัญที่สุดที่จะจัดกิจกรรม และสร้างแรงจูงใจภายนอกที่จะช่วยให้นักเรียนเกิดความสนุกสนาน เกิดความศรัทธาในภาษาไทยจนเกิดแรงจูงใจภายในขึ้นในตัวนักเรียน

6. การเสริมกำลังใจ (Reinforcement) ในการเรียนภาษานั้นนักเรียนย่อมต้องการทราบว่า พฤติกรรมหรือทักษะทางภาษาที่ตนแสดงออกมานั้นถูกต้องหรือพึงปรารถนาหรือไม่ การเสริมกำลังใจจึงเป็นสิ่งสำคัญ นักจิตวิทยาเสนอแนะว่า การเสริมกำลังใจในทางบวกจะเป็นสื่อช่วยให้นักเรียนทราบว่า สิ่งที่ตนแสดงออกไปนั้นถูกต้อง เมื่อเด็กทราบว่าตนได้ถูกต้องก็จะเกิดความภาคภูมิใจและพยายามกระทำกิจกรรมต่างๆ ให้ดีขึ้น โดยหวังจะได้รับการยกย่อง ชมเชยอีก การเสริมกำลังใจทางบวก จะช่วยให้นักเรียนมีทัศนคติต่อการเรียนดียิ่งขึ้น ทั้งนี้ยังส่งผลให้นักเรียนมีผลการเรียนดีขึ้นอีกด้วย สกินเนอร์ (Skinner) พยายามอย่างยิ่งที่จะให้มีการเสริมกำลังใจทางบวกเพื่อให้นักเรียนเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง และรู้สึกว่าตนเองประสบความสำเร็จ การเสริมกำลังใจเสมอๆ เป็นระยะๆ อาจด้วยวาจา ท่าทาง การให้รางวัล หรือด้วยการให้นักเรียน มีส่วนร่วมจะสามารถช่วยให้เด็กเปลี่ยนพฤติกรรมไปในทางที่ดีขึ้นอีกด้วย ในกรณีที่เด็กทำพลาด ครูไม่ควรแสดงอาการหรือใช้คำพูดที่กระทบกระเทือนใจแต่ตรงกันข้าม ครูควรให้กำลังใจ และให้โอกาสเขาเหล่านั้นได้แก้ตัวใหม่

กล่าวโดยสรุป จิตวิทยาที่เกี่ยวกับการเขียนที่ครูควรรู้และนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นคือ ครูจะต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลจัดสภาพการเรียนการสอนให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ ให้นักเรียนได้ทราบจุดมุ่งหมายของการเรียน เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ลงมือกระทำกิจกรรมด้วยตนเองเพื่อฝึกฝนทักษะให้เกิดความชำนาญจัดกิจกรรมที่น่าสนใจเพื่อสร้างแรงจูงใจในการเรียนและมีการเสริมกำลังใจในทางบวกเพื่อให้นักเรียนเกิดความภาคภูมิใจในตนเองและมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนวิชาภาษาไทย

3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับหนังสือพิมพ์

3.1 ความหมายของหนังสือพิมพ์

หนังสือพิมพ์เป็นสื่อมวลชนประเภทหนึ่งที่มีบทบาทในการให้ความรู้แก่นักเรียน เพราะหนังสือพิมพ์จะเสนอความรู้ ข้อมูลข่าวสารเรื่องราวต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ข่าวสารจาก หนังสือพิมพ์จะเป็นข้อมูลที่ทันสมัยและทันต่อความเปลี่ยนแปลงของโลก และสามารถนำความรู้ ที่ได้จากหนังสือพิมพ์มาใช้ในการดำเนินชีวิตได้ มีผู้ให้ความหมายของหนังสือพิมพ์ได้หลาย ความหมาย ดังนี้ พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 (2546: 1244) ได้ให้ความหมาย ของหนังสือพิมพ์ว่า หมายถึง สิ่งพิมพ์ข่าวและความเห็น เสนอประชาชน ตามปรกติออกเป็นรายวัน สำหรับ ธนิตา แสงเกตุฉนวนวิจิตร (2539: 16) กล่าวถึงความหมายของหนังสือพิมพ์สรุปได้ว่า หนังสือพิมพ์ คือ สิ่งพิมพ์ที่มีลักษณะเป็นกระดาษแผ่นใหญ่ มีหลายขนาด แผ่นพับได้ ไม่มีการเย็บ เข้าเล่มจะออกตามระยะเวลาที่กำหนดติดต่อกันเป็นลำดับจะเป็นรายวัน รายสัปดาห์ รายปักษ์ หรือ รายเดือนก็ได้ เสนอเนื้อหาที่เป็นข่าวสารต่าง ๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ เสนอข่าวสาร มีความน่าสนใจ นอกจากนั้นยังเสนอบทความ สารคดี คอลัมน์ต่าง ๆ ที่ให้ความรู้ ความบันเทิง และแสดงความคิดเห็นต่อเหตุการณ์ที่กำลังเป็นที่สนใจของประชาชนในขณะนั้น

สุรดา วาเสณัง (2539: 31) ได้ให้ความหมายของหนังสือพิมพ์สรุปได้ว่า หนังสือพิมพ์ เป็นสื่อมวลชนประเภทสิ่งพิมพ์ที่มีกำหนดออกตามระยะเวลาที่กำหนด มีลักษณะเป็นกระดาษขนาด ใหญ่จำนวนหลายฉบับ มีการเสนอข่าวสารทันต่อเหตุการณ์ปัจจุบัน ให้ทั้งความรู้ ความบันเทิงแก่ ผู้อ่าน ผู้อ่านสามารถเลือกอ่านได้ตามความสนใจและตามโอกาสที่เหมาะสม นอกจากนั้น หนังสือพิมพ์ยังสามารถใช้เป็นเอกสารในการค้นคว้าและอ้างอิงได้อย่างดี ประไพ คุ่มจิว (2543: 39) ได้ให้ความหมายของหนังสือพิมพ์ สรุปได้ว่า หนังสือพิมพ์ หมายถึง สิ่งพิมพ์ที่มีลักษณะเป็น กระดาษขนาดใหญ่ มีหลายแผ่นพับได้ รวบรวมข้อมูลหลายชนิด ทั้งความรู้ความบันเทิงมุ่งเสนอ ข่าวใหม่สดที่น่าสนใจทั้งในและต่างประเทศ ใช้เป็นเอกสารอ้างอิงได้ ออกตามเวลาที่กำหนด ส่วนมากจะออกเป็นรายวัน นอกจากนี้ สุภาณี นิตยเสมอ (2543: 3) ได้ให้ความหมายของหนังสือพิมพ์ ไว้ว่า หนังสือพิมพ์ คือ แหล่งของข่าวสาร ข้อคิด ความเห็น บันเทิง โฆษณา ตลอดจนเรื่องราวต่าง ๆ ที่สาธารณชนอยากรู้ แล้วตีพิมพ์เป็นสิ่งพิมพ์ที่ไม่เย็บเล่มออกจำหน่ายอย่างสม่ำเสมอในราคาถูก และ สุรรา บัวทอง (2546: 41) ได้ให้ความหมายของหนังสือพิมพ์ สรุปได้ว่า หนังสือพิมพ์เป็นสื่อ สิ่งพิมพ์ที่มีระยะเวลาการออกตามกำหนดที่มีเนื้อหาสาระที่ทันต่อเหตุการณ์ทั้งในประเทศและ ต่างประเทศ เพื่อให้ความรู้ ความเพลิดเพลินแก่ผู้อ่าน

กล่าวโดยสรุป หนังสือพิมพ์ หมายถึง สิ่งตีพิมพ์ที่ออกมาตามกำหนดเวลา มีลักษณะเป็นกระดาษขนาดใหญ่พับได้ เสนอข่าวสาร ความรู้ และความบันเทิงต่าง ๆ แก่ผู้อ่าน ส่วนใหญ่เกี่ยวกับสถานการณ์ปัจจุบัน ทำให้ผู้อ่านมีความรู้กว้างขวางขึ้น

3.2 บทบาทหน้าที่ของหนังสือพิมพ์

หนังสือพิมพ์มีหน้าที่หลายประการ ดังที่ มาลี บุญศิริพันธ์ (2539: 625) ที่กล่าวถึง บทบาทหน้าที่ของหนังสือพิมพ์สรุปได้ว่า

1. การให้ข่าวสารต้องแสวงหาข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริงมารายงานให้ประชาชนได้ทราบ โดยจะต้องเป็นข้อเท็จจริงที่สมบูรณ์ครบถ้วนมากที่สุด เพื่อให้ผู้อ่านได้รับทราบเหตุการณ์ทั้งหมดอย่างถูกต้อง และสามารถวินิจฉัยเหตุการณ์ได้ด้วยตนเอง
2. การให้ข้อเสนอแนะ การแสดงความคิดเห็นต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น หรือต่อข่าวที่ได้รายงานไปแล้วควรกระทำผ่านทางคอลัมน์ บทบรรณาธิการ บทวิจารณ์ บทความ เป็นต้น
3. การให้ความบันเทิง หมายถึง ความบันเทิงที่ผู้อ่านจะได้รับจากการอ่านเนื้อหาในหนังสือพิมพ์เป็นการผ่อนคลายความตึงเครียด และพักผ่อนสมองไปด้วยในเวลาเดียวกัน
4. การเป็นสื่อโฆษณาการขายเนื้อที่โฆษณาเป็นแหล่งรายได้ที่สำคัญที่สุดของหนังสือพิมพ์โฆษณาเป็นเส้นโลหิตของหนังสือพิมพ์ ถ้าไม่มีโฆษณาหนังสือพิมพ์ก็อยู่ไม่ได้ และอาจจะต้องซื้อหนังสือพิมพ์ในราคาที่แพงมากขึ้น

สุภาณี นิตย์เสมอ (2543: 14-15) กล่าวถึงบทบาทหน้าที่ของหนังสือพิมพ์สรุปได้ว่า

1. การให้ข่าวสาร ได้แก่ การสืบเสาะแสวงหาข้อมูลที่ต้องการ ครบถ้วนรอบด้าน และนำเสนอให้ประชาชนได้ทราบตามความเป็นจริงที่เกิดขึ้น โดยไม่ต้องวิพากษ์วิจารณ์ หรือแสดงความคิดเห็นใดๆ
2. การให้ความคิดเห็น เกิดจากการวิเคราะห์และแปลความออกมาเป็น การวิพากษ์วิจารณ์ ให้ความเห็นต่อสิ่งต่างๆ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นผลมาจากการให้คุณค่าของข่าว หรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น
3. การให้ความรู้ นอกจากการรายงานข้อเท็จจริงและการแสดงความคิดเห็นแล้ว หนังสือพิมพ์ยังให้ความรู้แก่ผู้อ่านได้ทั้งโดยตรงและทางอ้อม ความรู้ทางตรงปรากฏอยู่ทั่วไปในข้อเขียนต่างๆ เช่น สารคดี บทความ คอลัมน์ ฯลฯ ความรู้ทางอ้อมมีแทรกอยู่มากมาย
4. การให้ความบันเทิง ผู้อ่านหนังสือพิมพ์ต้องการผ่อนคลายความเคร่งเครียดจากเนื้อหาหนักๆ ทั้งหลาย หนังสือพิมพ์ จึงจำเป็นต้องมีเนื้อหาเพื่อความบันเทิงได้ด้วยเสมอ

5. เป็นสื่อในการโฆษณาและประชาสัมพันธ์ การโฆษณาและการประชาสัมพันธ์ ถือเป็นการบริการชุมชนอย่างหนึ่ง หนังสือพิมพ์ย่อมต้องการเป็นสื่อเพื่อประชาสัมพันธ์เรื่องราว ที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณชน

กล่าวโดยสรุป หนังสือพิมพ์มีบทบาทหน้าที่ในการเสนอข่าว เสนอเหตุการณ์ ปัจจุบันทำให้ผู้อ่านเป็นคนทันสมัยทันเหตุการณ์ ให้คำแนะนำ ข้อเสนอแนะในด้านต่าง ๆ รวมทั้ง ให้ความบันเทิงแก่ผู้อ่าน ผู้อ่านสามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้

3.3 ประเภทของหนังสือพิมพ์

การแบ่งประเภทหนังสือพิมพ์ แบ่งได้หลายลักษณะโดยทั่วไปจะแบ่งตามลักษณะ เนื้อหา และลักษณะการจำหน่ายเผยแพร่ ดังที่ มาลี บุญศิริพันธ์ (2539: 623) ได้แบ่งประเภท หนังสือพิมพ์ตามลักษณะเนื้อหา คือ

1. หนังสือพิมพ์ประเภทคุณภาพ (Quality Newspaper) เป็นหนังสือพิมพ์ที่มุ่งให้ ความสำคัญต่อข่าวสารที่เน้นหนักทางด้านการเมือง เศรษฐกิจสังคม และปัญหาในหลายๆ ด้าน ข่าวสารดังกล่าวมีลักษณะเป็นข่าวหนัก ซึ่งต้องใช้ความคิดความเข้าใจมากพอสมควร และมีผล ให้ความรู้ความคิดแก่ผู้อ่านในระยะยาวเหมาะสำหรับผู้อ่านที่สนใจและอยู่ในวงการ ผู้อ่าน หนังสือพิมพ์ประเภทนี้มีค่อนข้างจำกัด และน้อยกว่าผู้อ่านหนังสือพิมพ์ประเภทประชานิยม หนังสือพิมพ์ประเภทนี้ได้แก่ สยามรัฐ มติชน

2. หนังสือพิมพ์ประเภทประชานิยม (Popular Newspaper) เป็นหนังสือพิมพ์ ที่มุ่งให้ความสำคัญต่อข่าวสารประเภทเร้าอารมณ์ ตื่นเต้น และข่าวเบา ข่าวดังกล่าวนี้ได้แก่ ข่าว อาชญากรรม ข่าวอุบัติเหตุ ไฟไหม้ ข่าวในแวดวงสังคม เป็นต้น ซึ่งเป็นข่าวที่คนส่วนใหญ่ให้ ความสนใจ เหมาะสำหรับผู้่านทุกระดับ ผลที่ตามมาจากการอ่าน ตลอดจนการใช้ภาษาของ หนังสือพิมพ์ประเภทนี้ จะมีลักษณะทันทีทันใด การจัดหน้าของหนังสือพิมพ์ประเภทนี้ จะเน้น ด้านดึงดูดใจและเร้าอารมณ์ผู้อ่านให้มากที่สุดจำนวนจำหน่ายค่อนข้างสูง หนังสือพิมพ์ประเภท ประชานิยมได้แก่ ไทยรัฐ เดลินิวส์ ข่าวสด

3. หนังสือพิมพ์ประเภทกึ่งคุณภาพกึ่งประชานิยม (Semi-Quality and Semi-Popular Newspaper) เป็นหนังสือพิมพ์ที่มีคุณลักษณะผสมผสานระหว่างหนังสือพิมพ์ประเภท คุณภาพและหนังสือพิมพ์ประเภทประชานิยม ได้แก่ บ้านเมือง แนวหน้า

สิริทิพย์ ชันสุวรรณ (2539: 9-10) และ สุภาณี นิตยเสมอ (2543: 4) ได้แบ่ง ประเภทของหนังสือพิมพ์โดยอาศัยความเด่นจากการปฏิบัติภาระหน้าที่เป็นหลักที่แสดงออกมาทาง เนื้อหาส่วนใหญ่สอดคล้องกัน แบ่งได้ 2 ประเภท สรุปได้ดังนี้

1. หนังสือพิมพ์ประเภทเน้นคุณภาพ หมายถึง หนังสือพิมพ์ที่มุ่งเสนอเนื้อหาที่ประชาชนจำเป็นต้องรู้ เพื่อจะได้ตระหนักถึงความรับผิดชอบที่มีต่อสังคมและประเทศชาติ ขณะเดียวกันเนื้อหาเหล่านี้ก็จะช่วยกระตุ้นเร้าและสร้างเสริมให้ผู้อ่านเกิดความคิดที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศ ทั้งในด้านการเมือง การปกครอง และเศรษฐกิจด้วย หนังสือพิมพ์ประเภทนี้จะเน้นการปฏิบัติภาระหน้าที่หลักในด้านเสนอความคิดเห็นและอธิบายความหมายของข่าวมากกว่าภาระหน้าที่หลักประการอื่น ส่วนภาระหน้าที่ในการเสนอเนื้อหาที่เป็นข่าวนั้นถือว่าเป็นภาระหน้าที่รองลงไป

2. หนังสือพิมพ์ประเภทประชานิยม หมายถึง หนังสือพิมพ์ประเภทที่มุ่งเสนอเนื้อหาที่คนทั่วไปสนใจใคร่จะรู้ เนื้อหาจะให้ความเพลิดเพลินแก่ผู้อ่านนอกเหนือไปจากให้สิ่งที่ผู้อ่านอยากจะได้ด้วย ได้แก่ เนื้อหาเกี่ยวกับอาชญากรรมและการฉ้อราษฎร์บังหลวง ข่าวอุบัติเหตุ และวิบัติภัย ข่าวกีฬาและการพักผ่อนหย่อนใจ ข่าวความเคลื่อนไหวในวงสังคม เป็นต้น ในด้านการปฏิบัติภาระหน้าที่นั้น จะอุทิศหน้ากระดาษส่วนใหญ่ให้แก่การรายงานข่าวทุกชนิดตามข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น มากกว่าที่จะพยายามเผยแพร่ความคิดเห็น ให้ความสำคัญต่อการรายงานข่าวที่รวดเร็ว ทันต่อเหตุการณ์ ทันอกทันใจผู้อ่านอีกด้วย

กล่าวโดยสรุป หนังสือพิมพ์แบ่งประเภทตามลักษณะเนื้อหาได้ 3 ประเภท คือ ประเภทประชานิยมมุ่งเสนอข่าวที่คนส่วนใหญ่ให้ความสนใจ ประเภทคุณภาพเสนอข่าวสารที่ต้องใช้ความคิด ความเข้าใจมาก ประเภทกึ่งคุณภาพกึ่งประชานิยมเสนอข่าวที่มีลักษณะผสมผสานระหว่างข่าวสารที่คนส่วนใหญ่ให้ความสนใจ และข่าวที่ต้องใช้ความคิดความเข้าใจ

3.4 เนื้อหาของหนังสือพิมพ์

เนื้อหาสาระในหนังสือพิมพ์แต่ละฉบับนั้นมีมากมายโดยอาจจะแตกต่างกันไปตามนโยบายของหนังสือพิมพ์แต่ละฉบับ ดังนี้ สิริทิพย์ จันสุวรรณ (2539: 86-87) กล่าวถึงเนื้อหาสาระในหน้าต่าง ๆ ของหนังสือพิมพ์โดยทั่วไปนั้น อาจแบ่งได้กว้าง ๆ เป็น 5 ประเภท สรุปได้ดังนี้ เนื้อหาที่เป็นข่าว เนื้อหาที่เป็นบรรณาธิการหรือบทนำและบทวิจารณ์ต่าง ๆ เนื้อหาที่เป็นจดหมายจากผู้อ่านถึงบรรณาธิการ เนื้อหาที่เป็นความบันเทิง เนื้อหาที่เป็นโฆษณา สำหรับสิริวรรณ นันทจันทร (2543: 46-47) แบ่งเนื้อหาสาระของหนังสือพิมพ์แบ่งเป็น 6 ลักษณะ ดังนี้ เนื้อหาข่าว เนื้อหาบรรณาธิการหรือบทนำ เนื้อหาบทความ เนื้อหาปกิณกะ เนื้อหาบันเทิง และเนื้อหาโฆษณา และ สุภาณี นิตย์เสมอ (2543: 38-47) แบ่งเนื้อหาของหนังสือพิมพ์ไว้ 6 ประเภท สรุปได้ดังนี้ เนื้อหาประเภทข่าว เนื้อหาประเภทบทความ เนื้อหาประเภทสารคดี เนื้อหาด้านบันเทิง เนื้อหาด้านโฆษณา และเนื้อหาอื่นๆ

กล่าวโดยสรุป เนื้อหาของหนังสือพิมพ์ประกอบด้วย ข่าว เหตุการณ์ต่าง ๆ เป็นส่วนสำคัญ และประกอบด้วย บทบรรณาธิการ บทความ โฆษณา สารคดี บันทึกคดี การประกาศแจ้งความ เพื่อให้ประชาชนได้รับทั้งความรู้และความบันเทิง

3.5 ประโยชน์ของหนังสือพิมพ์

หนังสือพิมพ์เป็นสื่อมวลชนที่ให้ประโยชน์แก่ผู้อ่านในด้านต่าง ๆ มากมาย ดังที่ วาสนา อรุณศักดิ์ (2538: 35) กล่าวถึงประโยชน์ของหนังสือพิมพ์ สรุปได้ว่า หนังสือพิมพ์ให้ประโยชน์แก่ผู้อ่านหลายประการ ทั้งให้ความรู้ ความคิดและแนวทางในการดำเนินชีวิต นอกจากนั้นยังเหมาะที่จะนำมาใช้ในการเรียน การสอนทุกระดับชั้นได้ดีด้วย สำหรับ สุรดา วาสนั่ง (2539: 35) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของหนังสือพิมพ์สรุปได้ว่า หนังสือพิมพ์ให้ประโยชน์ แก่ผู้อ่านทั้งในด้านความรู้ ความคิด เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต เป็นคนทันเหตุการณ์ หนังสือพิมพ์จึงเหมาะที่จะนำมาใช้เป็นอุปกรณ์การศึกษาทุกระดับชั้น เพื่อเป็นการพัฒนาเยาวชนให้มีคุณภาพและทันต่อเหตุการณ์ปัจจุบัน และ ประไพ คุ้มจิว (2543: 46-47) กล่าวถึงประโยชน์ของหนังสือพิมพ์สรุปได้ดังนี้ หนังสือพิมพ์มีประโยชน์ต่อผู้อ่านอย่างกว้างขวาง ทำให้ผู้อ่านได้รับความรู้ที่หลากหลาย ทั้งสิ่งที่อยู่ใกล้ตัวและไกลตัวทำให้เป็นผู้ที่ทันโลกทันเหตุการณ์ สามารถนำความรู้ที่ได้รับมาใช้ในการศึกษาและปรับตัวให้เข้ากับสังคมได้เป็นอย่างดี เหมาะสมอย่างยิ่งที่จะนำมาเป็นสื่อการเรียน การสอนได้ในทุกระดับชั้นหนังสือพิมพ์เป็นสื่อสำคัญและมีประโยชน์อย่างยิ่งในการนำมาพัฒนาการเรียนการสอนภาษาไทย โดยเฉพาะทักษะการอ่านและ การเขียน ซึ่งจะส่งผลให้นักเรียนมีความรู้กว้างขวางขึ้นนอกเหนือจากในตำราเรียน และก่อให้เกิดความรู้ ความคิดในทางสร้างสรรค์อีกด้วย

กล่าวโดยสรุป หนังสือพิมพ์ให้ประโยชน์แก่ผู้อ่าน ทั้งในด้านความรู้ ความคิด เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต สามารถนำความรู้ที่ได้มาปรับตัวให้เข้ากับสังคมเป็นคนทันต่อเหตุการณ์ ดังนั้น หนังสือพิมพ์จึงเป็นสื่อที่เหมาะสมอย่างยิ่งในการนำมาจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนของนักเรียนเป็นแหล่งสำหรับการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม เป็นสื่อประกอบการเรียนการสอนได้เป็นอย่างดี

3.6 หนังสือพิมพ์กับการสอนภาษาไทย

หนังสือพิมพ์มีบทบาทสำคัญต่อการศึกษา ครูสามารถนำความรู้ที่ปรากฏในหนังสือพิมพ์มาประกอบประกอบการเรียนการสอนได้ครบทุกวิชา สำหรับวิชาภาษาไทยนั้นได้มีผู้กล่าวถึงการนำหนังสือพิมพ์มาประกอบประกอบการเรียนการสอนไว้ คือ

จันทร์พอง อินโท (2535: 27-29) ได้เสนอวิธีใช้หนังสือพิมพ์ประกอบการเรียน การสอน การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรภาษาไทย สรุปได้ดังนี้

1. การสอนการใช้ภาษาไทย ครูให้นักเรียนสรุปสาระสำคัญความรู้เกี่ยวกับภาษาไทย ฝึกเขียนคำขวัญ เขียนบรรยายภาพ อ่านข่าวประจำวัน และมาเล่าหรืออภิปรายหน้าชั้นเรียน
 2. การสอนหลักภาษา ครูนำประโยคหรือสำนวนที่บกพร่องมาให้ให้นักเรียนแก้ไข ให้นักเรียนรวบรวมคำที่สะกดผิด คำราชาศัพท์ที่ยังใช้ไม่ถูกต้องมาตรวจสอบแก้ไข และให้นักเรียนนำตัวอย่างการพาดหัวข่าวมาแก้ไขสำนวนภาษาให้ถูกต้อง
 3. การสอนวรรณคดี ครูนำภาพเกี่ยวกับวรรณคดีมาประกอบเนื้อหาในบทเรียน ให้นักเรียนรวบรวมราชาศัพท์หรือสำนวนเกี่ยวกับวรรณคดี ให้นักเรียนอ่านวรรณกรรมเรื่องที่ลงในหนังสือพิมพ์แล้วนำมาเล่าหน้าชั้นเรียน และครูนำบทร้อยกรองจากหนังสือพิมพ์มาให้ให้นักเรียนอ่านทำนองเสนาะหรือถอดคำประพันธ์
 4. กิจกรรมเสริมหลักสูตร คำนาคอสมันที่น่าสนใจมาให้นักเรียนฝึกความเร็วในการอ่าน ฝึกให้นักเรียนเขียนจดหมายแสดงความคิดเห็นไปยังหนังสือพิมพ์ แข่งขันกันหาคำผิดจากหนังสือพิมพ์ ฝึกการเขียนข่าว ครูให้นักเรียนอภิปรายถึงประโยชน์ของหนังสือพิมพ์ และให้นักเรียนอ่านหนังสือพิมพ์ที่ตนชอบ และบันทึกการอ่าน
- กล่าวโดยสรุป หนังสือพิมพ์สามารถนำมาใช้ประกอบการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยได้เป็นอย่างดีโดยการจัดกิจกรรมเสริมเพื่อพัฒนาในด้านการใช้ภาษา หลักภาษา วรรณคดี การวิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์ ความซาบซึ้งในคุณค่าของหนังสือพิมพ์ ซึ่งจะส่งผลให้นักเรียนมีพัฒนาการด้านการเรียนวิชาภาษาไทยเพิ่มขึ้น

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4.1 งานวิจัยในประเทศ

4.1.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่านจับใจความ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาผลการอ่านจับใจความ มีผู้ทำวิจัยไว้หลายท่านโดยใช้วิธีการและสื่อพัฒนาการอ่านจับใจความที่แตกต่างกันดังนี้

วนิดา สายสุวรรณ (2544) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ผลของการเรียนแบบปรักษา กับการเรียนแบบช่วยเหลือที่มีต่อผลสัมฤทธิ์การอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดเทศบาลจังหวัดนครราชสีมา ปีการศึกษา 2543 จำนวน 56 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 2 กลุ่ม กลุ่มละ 28 คน กลุ่มหนึ่งเรียนโดยใช้วิธีเรียนแบบปรักษา อีก

กลุ่มหนึ่งเรียนโดยวิธีเรียนแบบแบบช่วยเหลือ เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การอ่านจับใจความ แบบสังเกตการทำงานร่วมกัน และแบบวัดเจตคติต่อการทำงานร่วมกัน สถิติที่ใช้ คือ การทดสอบที ผลการวิจัยปรากฏว่า ผลสัมฤทธิ์การอ่านจับใจความของนักเรียนกลุ่มที่เรียนแบบปรึกษาหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ผลสัมฤทธิ์การอ่านจับใจความของนักเรียนกลุ่มที่เรียนแบบช่วยเหลือหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ผลสัมฤทธิ์การอ่านจับใจความหลังการเรียนระหว่างกลุ่มที่เรียนแบบปรึกษากับแบบช่วยเหลือไม่แตกต่างกัน การทำงานร่วมกันของกลุ่มที่เรียนแบบปรึกษาพบว่า ผลการประเมินโดยตนเอง เพื่อน และครูของแต่ละกลุ่มอยู่ในเกณฑ์ดีมากทุกกลุ่ม การทำงานร่วมกันของกลุ่มที่เรียนแบบช่วยเหลือพบว่า ผลการประเมินโดยตนเอง เพื่อนและครูของแต่ละกลุ่มอยู่ในเกณฑ์ดีมากทุกกลุ่ม เจตคติต่อการทำงานร่วมกันของกลุ่มที่เรียนแบบปรึกษา และแบบช่วยเหลือ พบว่า ผลการประเมินของกลุ่มทดลองทั้งสองกลุ่มอยู่ในเกณฑ์ชอบมาก

อำพร เลิศอวาส (2547) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กาญจนบุรี เขต 1 จำนวน 30 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน แผนการสอน แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและการหาค่า E_1 , E_2 และการทดลองค่าที ผลการวิจัยปรากฏว่า บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนมีประสิทธิภาพเท่ากับ 78.44/79.11, 78.33/78.66, 79.16/80.16 และ 80.16/79.00 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนจากบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักเรียนมีความคิดเห็นต่อบทเรียนคอมพิวเตอร์อยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด

วชิราพรรณ จันทน์เทศ (2549) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองวิชาภาษาไทย เรื่อง การอ่านจับใจความ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสรรพาวุธวิทยา กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างจำนวน 48 คน ได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ใช้ระยะเวลาในการใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง 12 ชั่วโมง ชั่วโมงละ 60 นาที เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองวิชาภาษาไทย เรื่อง การอ่านจับใจความ และแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านจับใจความ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ การทดสอบค่าสถิติ t -test แบบ Dependent Samples ผลการวิจัยปรากฏว่า นักเรียนที่ใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4.1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเขียนสรุปความ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาผลการเขียนสรุปความ มีผู้ทำวิจัยไว้หลายท่านโดยใช้วิธีการและสื่อพัฒนาการเขียนสรุปความที่แตกต่างกันดังนี้

สุจิต บัวผัน (2540) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนสรุปความภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ระหว่างกลุ่มที่เรียนโดยใช้กิจกรรมการฟังและกิจกรรมการอ่าน ปีการศึกษา 2540 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเบญจมราชานุสรณ์ อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี จำนวน 2 กลุ่ม กลุ่มละ 40 คน ให้นักเรียนกลุ่มหนึ่งเป็นกลุ่มที่เรียนการเขียนสรุปความภาษาไทยโดยใช้กิจกรรมการฟัง นักเรียนอีกกลุ่มหนึ่งเป็นกลุ่มที่เรียนการเขียนสรุปความภาษาไทยโดยใช้กิจกรรมการอ่าน ผู้วิจัยทำการทดลองสอนตามแผนการสอนที่สร้างขึ้นกลุ่มละ 12 แผน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบวัดความสามารถการเขียนสรุปความภาษาไทย วิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการทดสอบค่าที ผลการวิจัยปรากฏว่า นักเรียนที่เรียนโดยใช้กิจกรรมการฟังและกิจกรรมการอ่าน มีความสามารถในการเขียนสรุปความภาษาไทยไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

พรฤดี ขวัญศิริกุล (2546) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาผลสัมฤทธิ์การฟังเพื่อการเขียนสรุปความ โดยใช้เพลงไทยสากลที่มีสาระทางวรรณคดีเป็นสื่อสำหรับนักเรียนชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 1 สาขาณิชยการและสาขาเกษตรกรรม วิทยาลัยและเทคโนโลยีร้อยเอ็ด ปีการศึกษา 2545 กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 60 คน ที่มีความสามารถทางภาษาใกล้เคียงกัน เป็นนักเรียนสาขาณิชยการ 30 คน และนักเรียนสาขาเกษตรกรรม 30 คน โดยใช้แบบทดสอบวัดปัญญานเป็นเครื่องมือวัด ทดสอบก่อนเรียนโดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การฟังและการเขียนสรุปความทั้งสองกลุ่ม แล้วสอนตามแผนการเรียนรู้ 15 ครั้ง โดยใช้เพลงไทยสากลที่มีสาระทางวรรณคดีเป็นสื่อในการพัฒนาการฟังเพื่อการเขียนสรุปความ ต่อจากนั้นจึงทดสอบหลังเรียนโดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การฟังและการเขียนสรุปความ ผลการวิจัยปรากฏว่า นักเรียนสาขาณิชยการและสาขาเกษตรกรรมที่เรียน โดยใช้เพลงไทยสากลที่มีสาระทางวรรณคดีเป็นสื่อมีพัฒนาการการฟังและการเขียนสรุปความสูงขึ้น ค่าเฉลี่ยของคะแนนจิตพิสัยและทักษะพิสัยของนักเรียนสาขาณิชยการและนักเรียนสาขาเกษตรกรรมอยู่ในระดับดี ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ในการฟังและการเขียนสรุปความก่อนเรียนและหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนทั้งสองกลุ่ม คะแนนผลสัมฤทธิ์ในการฟังและการเขียนสรุปความระหว่างนักเรียนสาขาณิชยการและนักเรียนสาขาเกษตรกรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักเรียนสาขาณิชยการมีค่าเฉลี่ยคะแนนสูงกว่านักเรียนสาขาเกษตรกรรม

ปราณี เดชฤกษ์ปาน (2548) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ชุมพรเป็นสื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์การเขียนสรุปความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียน ฅามอำมฤตวิทยา จังหวัดชุมพร กลุ่มตัวอย่างได้จากการสุ่มแบบเจาะจง 1 ห้องเรียน ที่มีนักเรียน ๑๑๑ คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยแบบทดสอบวัดผล สัมฤทธิ์การเขียนสรุปความก่อนเรียนและหลังเรียน ซึ่งเป็นแบบคู่ขนานกัน สื่อพัฒนาการเขียน สรุปความ จำนวน 18 เรื่อง แผนการสอน จำนวน 19 แผน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที ผลการวิจัยปรากฏว่า การใช้ภูมิปัญญา ท้องถิ่นชุมพรพัฒนาการเขียนสรุปความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนฅามอำมฤต วิทยา จังหวัดชุมพร มีผลทำให้นักเรียนสามารถเขียนสรุปความได้ในระดับน่าพอใจถึง 34 คน หรือร้อยละ 89.47 ของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง และมีนักเรียนเพียง 4 คน หรือร้อยละ 10.53 ที่ยังต้อง ปรับปรุงการเขียนสรุปความ คะแนนผลสัมฤทธิ์การเขียนสรุปความหลังเรียนของนักเรียนสูงกว่า คะแนนผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4.1.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่านและการเขียน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาผลการอ่านและการเขียน มีผู้ทำวิจัยไว้หลาย ท่านโดยใช้วิธีการและสื่อพัฒนาการอ่านและการเขียนที่แตกต่างกันดังนี้

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2540) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาผลสัมฤทธิ์ การอ่าน-เขียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยการเปลี่ยนรูปแบบนิทานพื้นบ้านใน จังหวัดยะลา ปัตตานี กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 114 คน เป็นนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนนิบงชนูปถัมภ์ อำเภอเมือง จังหวัดยะลา จำนวน 64 คน ชาย 37 คน หญิง 27 คน ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาแม่ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านบางงและ โรงเรียนบ้านเกาะตา จังหวัดปัตตานี จำนวน 50 คน ชาย 21 คน หญิง 29 คน ใช้ภาษาะวีห์เป็น ภาษาแม่ นักเรียนกลุ่มแรกมีความสามารถทางการอ่านอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนกลุ่มหลังมี ความสามารถทางการอ่านอยู่ในระดับต่ำกว่าค่าเฉลี่ย โดยใช้แบบทดสอบวัดผลเป็นเครื่องมือใน การวัด วิธีดำเนินการวิจัย ขั้นแรกทำการทดสอบก่อนเรียนนักเรียนทั้งสองกลุ่ม โดยใช้แบบทดสอบ สัมฤทธิ์ทางการอ่าน-เขียน ต่อมาจึงดำเนินการสอนโดยใช้นิทานพื้นบ้านเป็นสื่อการอ่านและ การเขียน 10 ครั้ง แล้วจึงทำการทดสอบหลังเรียน โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การอ่านและ การเขียน ผลการวิจัยปรากฏว่า คะแนนการอ่านและการเขียนก่อนเรียนกับหลังเรียนต่างกันอย่าง มีนัยสำคัญที่ระดับ .05 นักเรียนทั้งสองกลุ่มมีผลสัมฤทธิ์ในการอ่านและการเขียนสูงขึ้น นอกจากนั้นคะแนนการอ่านและคะแนนการเขียนมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 และมีความสัมพันธ์ทางบวก

พรรณนันทน์ ละอองผล (2543) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาผลสัมฤทธิ์ การอ่าน-เขียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้กลวิธี C(2)QU โรงเรียนไทยนิยมสงเคราะห์ กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 60 คน โรงเรียนไทยนิยม สงเคราะห์ ปีการศึกษา 2543 ที่แบ่งตามระดับความสามารถทางภาษา เป็นกลุ่มสูง กลุ่มกลาง และ กลุ่มต่ำ โดยใช้แบบทดสอบวัดปัญญาเป็นเครื่องมือวัด ทดสอบก่อนเรียน โดยใช้แบบทดสอบวัดผล สัมฤทธิ์การอ่านและการเขียน แล้วสอนตามแผนการสอน 15 ครั้ง โดยใช้กลวิธี C(2)QU ใน การพัฒนาการอ่านและการเขียน ต่อจากนั้นจึงทดสอบหลังเรียน โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ การอ่านและการเขียน ผลการวิจัยปรากฏว่า คะแนนผลสัมฤทธิ์การอ่านและการเขียนก่อนเรียนและ หลังเรียนของนักเรียนกลุ่มสูง กลุ่มกลาง และกลุ่มต่ำ ที่เรียนโดยใช้กลวิธี C(2)QU แตกต่างกันอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยคะแนนหลังเรียนสูงกว่าคะแนนก่อนเรียน คะแนนผลสัมฤทธิ์ การอ่านและการเขียนของนักเรียนกลุ่มสูง และกลุ่มต่ำไม่มีความสัมพันธ์กัน แต่คะแนนของกลุ่ม กลางมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

พลศรี กิจเฉลา (2544) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาความเข้าใจในการอ่าน ความสามารถในการเขียนภาษาไทยและความสนใจในการเรียนภาษาไทย ของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบ CIRC กับการสอนตามคู่มือครู กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 2 ห้องเรียน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2543 โรงเรียนมัธยมวัดมกุฏกษัตริย์ เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร ที่ได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีการจับสลากแบ่งนักเรียนเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 28 คน โดยกลุ่มทดลองได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบ CIRC และกลุ่ม ควบคุมได้รับการสอนตามคู่มือครู ผลการวิจัยปรากฏว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้ กิจกรรม การเรียนรู้แบบ CIRC กับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู มีความเข้าใจในการอ่าน ภาษาไทยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรม การเรียนรู้แบบ CIRC กับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู มีความเข้าใจในการเขียนภาษาไทย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบ CIRC กับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู มีความสนใจในการเรียนภาษาไทยแตกต่างกันอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบ CIRC ก่อน การทดลองและหลังการทดลอง มีความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ .01 นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบ CIRC ก่อนการทดลองและ หลังการทดลอง มีความสามารถในการเขียนภาษาไทยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบ CIRC ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง มีความสนใจในการเรียนภาษาไทยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 นักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง มีความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 นักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง มีความสามารถในการเขียนภาษาไทยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 นักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง มีความสนใจในการเรียนภาษาไทยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

สมเกียรติ กินจาป่า (2545) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาความเข้าใจในการอ่าน ความสามารถในการเขียนและความสนใจในการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนอ่านแบบบูรณาการของเมอร์คอกซ์ (MIA) กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2544 ของโรงเรียนอัสสัมชัญลำไย โดยได้คัดเลือกนักเรียนออกเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม จำนวนกลุ่มละ 50 คน ใช้วิธีการสอนอ่านแบบ บูรณาการของเมอร์คอกซ์ (MIA) กับกลุ่มทดลอง และใช้วิธีการสอนอ่านตามคู่มือครูกับกลุ่มควบคุม แต่ละกลุ่มได้ทำการสอนโดยใช้เนื้อหาเดียวกัน เวลาที่ใช้ในการสอน 20 คาบ แล้วทำการวัดผลความเข้าใจในการอ่าน ความสามารถในการเขียนและความสนใจในการเรียน โดยทำการวัดผลทั้งสองกลุ่มหลังจากทำการสอนเสร็จ ผลการวิจัยปรากฏว่า ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่าง 2 กลุ่ม ในด้านความเข้าใจในการอ่านทั้งหมด ถึงแม้ค่าความแตกต่างในด้านความเข้าใจในการอ่าน พบว่า ค่าสถิติในกลุ่มทดลองจะสูงกว่ากลุ่มควบคุมก็ตาม อีกทั้งเมื่อแบ่งความเข้าใจในการอ่านออกเป็น 4 ด้านด้วยแล้วในทักษะในการขยายความ ยังพบว่า ความแตกต่างทางสถิติระหว่าง 2 กลุ่มที่ระดับ 0.05 ด้วยกลุ่มควบคุมทำได้ดีกว่า ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่าง 2 กลุ่ม ในด้านความสามารถในการเขียน ถึงแม้ว่าความแตกต่างในด้านความสามารถในการเขียน พบว่า กลุ่มควบคุมจะสูงกว่ากลุ่มทดลองด้วยค่าทางสถิติที่ระดับ 0.01 ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่าง 2 กลุ่ม ในด้านความสนใจในการเรียนภาษาไทย และทั้งสองกลุ่มยังพบความแตกต่างของค่าความแปรปรวนทางสถิติภายในกลุ่มด้วย

กล่าวโดยสรุป จากผลการวิจัยข้างต้นแสดงให้เห็นถึงการใช้วิธีสอนอ่านและเขียนแบบต่างๆ สามารถพัฒนาความสามารถของนักเรียนให้สูงขึ้นได้ สื่อที่ใช้ในการสอนอ่านและเขียนก็มีความสำคัญ การเลือกใช้สื่อและการเลือกเนื้อหาที่นักเรียนสนใจจะช่วยพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียนให้มีประสิทธิภาพและมีสัมฤทธิ์ผลที่ดีขึ้นได้

4.1.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้หนังสือพิมพ์เป็นสื่อในการเรียนการสอน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้หนังสือพิมพ์เป็นสื่อในการเรียนการสอน มีผู้ทำวิจัยไว้หลายท่านโดยใช้วิธีการที่แตกต่างกันดังนี้

จันทร์พอง อินโท (2535) ได้ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาการใช้ หนังสือพิมพ์ และวารสารวิชาการประกอบการเรียนการสอนภาษาไทย ในโรงเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร ตัวอย่างประชากร คือ ครูภาษาไทยในโรงเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร จำนวน 339 คน ผลการวิจัยปรากฏว่า ครูภาษาไทยใช้หนังสือพิมพ์และวารสารวิชาการประกอบการเรียนการสอน การใช้ภาษา วรรณคดี และจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรภาษาไทยน้อย ครูภาษาไทยใช้หนังสือพิมพ์ ประกอบการเรียนการสอนหลักภาษามากและใช้วารสารวิชาการประกอบการเรียนการสอนหลัก ภาษาน้อย ครูภาษาไทยเห็นว่าการใช้หนังสือพิมพ์และวารสาร วิชาการประกอบการเรียนการสอน ภาษาไทยทำให้ได้รับประโยชน์มาก

วาสนา อรุณศักดิ์ (2538) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การใช้สารจากหนังสือพิมพ์ พัฒนาการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนอนุบาลเชียงราย จังหวัดเชียงราย กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนอนุบาลเชียงราย จังหวัด เชียงราย ปีการศึกษา 2537 จำนวน 60 คน แบ่งตามระดับความสามารถทางภาษา คือ สูง ปานกลาง และต่ำ โดยใช้แบบทดสอบวัดปัญญา ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบก่อนเรียน โดยใช้แบบทดสอบ การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ และฝึกอ่านอย่างมีวิจารณญาณทั้งสามกลุ่ม โดยใช้แบบฝึกสร้างจาก สารในหนังสือพิมพ์ ต่อจากนั้นจึงทดสอบหลังเรียน โดยใช้แบบทดสอบการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ผลการวิจัยปรากฏว่า คะแนนก่อนฝึกและหลังฝึกอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนที่มีระดับ ความสามารถทางภาษาสูง ปานกลาง และต่ำ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

นันทนาพร วงศ์ยศ (2538) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การใช้ประโยชน์จาก หนังสือพิมพ์ภาษาไทยเพื่อประกอบการเรียนการสอนของครู อาจารย์ที่สอนระดับมัธยมศึกษา ตอนต้น กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 5 กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ครู อาจารย์ที่สอนระดับมัธยมศึกษา ตอนต้น กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 5 จำนวน 365 คนโดยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ผลการวิจัยปรากฏว่า สภาพการอ่านครู อาจารย์ ที่สอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นส่วนใหญ่อ่าน หนังสือพิมพ์ภาษาไทยเป็นประจำทุกวัน ที่ห้องสมุดโรงเรียน หนังสือพิมพ์ที่ครู อาจารย์ชอบอ่าน คือ เคลรินทร์ ไทยรัฐ และมติชน ครู อาจารย์ใช้หนังสือพิมพ์ภาษาไทยประกอบการเรียนการสอน อยู่ในระหว่าง 6-15 ครั้งต่อภาคเรียน การใช้ประโยชน์จากหนังสือพิมพ์ภาษาไทยเพื่อประกอบ การเรียนการสอนส่วนใหญ่มีการใช้ประโยชน์จากเนื้อหาประเภทต่าง ๆ อยู่ในระดับปานกลาง ที่ใช้มากที่สุด คือ ข่าวและคอลัมน์เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและข่าวคอลัมน์เกี่ยวกับความก้าวหน้าทาง

วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และเปรียบเทียบการใช้หนังสือพิมพ์ภาษาไทย เพื่อประกอบการเรียนการสอนของครู อาจารย์ ที่มีเพศ ประสบการณ์ในการสอนและหมวดวิชาต่างกันมีการใช้ประโยชน์จากหนังสือพิมพ์แตกต่างกัน

สุรดา วาเสนัง (2539) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การใช้สารจากหนังสือพิมพ์ที่ตรงกับความสนใจพัฒนาการอ่านจับใจความนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านโคกสี จังหวัดนครราชสีมา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 40 คน นักเรียนกลุ่มตัวอย่างได้รับการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้แบบทดสอบการอ่านจับใจความและได้รับการสอนตามแผนการสอน โดยใช้สารจากหนังสือพิมพ์ที่ตรงกับความสนใจที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นฝึกทักษะการอ่านจับใจความ จำนวน 10 ครั้ง ผลการวิจัยพบว่า คะแนนในการอ่านจับใจความก่อนฝึกและหลังฝึกของกลุ่มตัวอย่างแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 และคะแนนในการอ่านจับใจความหลังฝึกของนักเรียนหญิงและนักเรียนชายแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ประไพ คุ่มจิม (2543) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาความสัมพันธ์ของผลสัมฤทธิ์การอ่านและการเขียนโดยใช้วิธีการเปลี่ยนรูปสารจากหนังสือพิมพ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนไทยนิยมสงเคราะห์ กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 60 คน โรงเรียนไทยนิยมสงเคราะห์ ปีการศึกษา 2542 ที่แบ่งตามระดับความสามารถทางภาษา เป็นกลุ่มสูง กลุ่มกลาง และกลุ่มต่ำ โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การอ่านและการเขียน โดยนักเรียนทดสอบก่อนเรียนโดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การอ่านและการเขียน แล้วสอนตามแผนการสอน 14 ครั้ง โดยใช้สารจากหนังสือพิมพ์เป็นสื่อในการพัฒนาการอ่านและการเขียน โดยใช้วิธีการเปลี่ยนรูปสารจากหนังสือพิมพ์ ต่อจากนั้นจึงทดสอบหลังเรียนโดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การอ่านและการเขียน ผลการวิจัยปรากฏว่า คะแนนวัดผลสัมฤทธิ์การอ่านและการเขียนของนักเรียนกลุ่มสูง กลุ่มกลางและกลุ่มต่ำ สูงกว่าคะแนนก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผลสัมฤทธิ์การอ่านและการเขียนโดยใช้วิธีการเปลี่ยนรูปสารจากหนังสือพิมพ์ของนักเรียนกลุ่มสูงและกลุ่มกลางไม่มีความสัมพันธ์กัน แต่กลุ่มต่ำมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

สุวรา บัวทอง (2546) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การใช้สารโฆษณาจากหนังสือพิมพ์พัฒนาทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนพนมสารคาม “พนมอดุลวิทยา” จังหวัดฉะเชิงเทรา ปีการศึกษา 2545 จำนวน 60 คน วิจัยดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การอ่านอย่างมีวิจารณญาณภาษาไทย โดยแบ่งนักเรียนเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มสูง กลุ่มปานกลาง และกลุ่มต่ำ กลุ่มละ 20 คน ทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการ

อ่านอย่างมีวิจารณญาณก่อนเรียน สอนตามแผนการเรียนรู้ จำนวน 15 แผน โดยใช้สารโฆษณาจากหนังสือพิมพ์เป็นสื่อ จากนั้นทดสอบหลังเรียน โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ทั้ง 3 กลุ่ม ผลการวิจัยปรากฏว่า นักเรียนกลุ่มสูง ปานกลางและกลุ่มต่ำที่เรียนโดยใช้สารโฆษณาจากหนังสือพิมพ์มีพัฒนาการในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสูงขึ้น ค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมด้านจิตพิสัยและทักษะพิสัยของนักเรียนทุกกลุ่มอยู่ในระดับดี และคะแนนผลสัมฤทธิ์การอ่านอย่างมีวิจารณญาณก่อนเรียนและหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คะแนนหลังเรียนของทุกกลุ่มสูงกว่าคะแนนก่อนเรียน

กฤษณา สุฉันทบุตร (2548) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การใช้สารโหราศาสตร์จากหนังสือพิมพ์พัฒนาทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีระดับความสามารถในการอ่านต่างกัน โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา จังหวัดนครปฐม ปีการศึกษา 2548 กลุ่มตัวอย่างจำนวน 90 คน แบ่งเป็น 3 กลุ่มตามระดับความสามารถในการอ่าน ได้แก่ กลุ่มสูง กลุ่มปานกลาง และกลุ่มต่ำ จำนวนกลุ่มละ 30 คน เครื่องมือการวิจัยได้แก่ แผนการเรียนรู้ การฝึกทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณโดยใช้สารโหราศาสตร์จากหนังสือพิมพ์เป็นสื่อการอ่าน จำนวน 18 แผน แบบทดสอบการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและแบบวัดเจตคติต่อการอ่าน ในการวิจัย ผู้วิจัยทดสอบพัฒนาการทางการอ่านอย่างมีวิจารณญาณก่อนเรียนและวัดเจตคติต่อการอ่านสารโหราศาสตร์ทั้งสามกลุ่ม แล้วสอนตามแผนการเรียนรู้การฝึกทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้สารโหราศาสตร์จากหนังสือพิมพ์เป็นสื่อการอ่าน จำนวน 18 ครั้ง จากนั้นจึงทดสอบหลังเรียนทั้งสามกลุ่ม โดยใช้แบบทดสอบวัดพัฒนาการทางการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ วิธีการทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ การวิเคราะห์ความแปรปรวนและการวิเคราะห์คะแนนเพิ่ม ผลการวิจัยปรากฏว่า กลุ่มนักเรียนที่มีระดับความสามารถในการอ่านสูงและต่ำมีคะแนนเฉลี่ยของพัฒนาการทางการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสูงกว่ากลุ่มนักเรียนที่มีระดับความสามารถในการอ่านปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนที่มีคะแนนเฉลี่ยของเจตคติต่อการอ่านสารโหราศาสตร์สูงมีคะแนนเฉลี่ยของพัฒนาการทางการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสูงกว่านักเรียนที่มีเจตคติต่อการอ่านสารโหราศาสตร์ต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

กล่าวโดยสรุป จากผลการวิจัยภายในประเทศข้างต้น พบว่าการเลือกใช้สื่อและเนื้อหาที่นักเรียนสนใจจะช่วยพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียนให้มีประสิทธิภาพและมีสัมฤทธิ์ผลที่ดียิ่งขึ้น การใช้หนังสือพิมพ์เป็นสื่อการเรียนการสอนสามารถนำมาใช้ได้กับทุกหน่วยการเรียนรู้ ทุกวิชา และยังส่งผลให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนสูงขึ้นด้วย

4.2 งานวิจัยต่างประเทศ

เมดเวอร์ (Medver 1997) ได้ศึกษาเรื่องความเกี่ยวเนื่องของการอ่านสู่การเขียนของผู้่านที่มีความสามารถทางการอ่านต่ำจำนวน 4 คน ในโรงเรียนประถมศึกษา ในรัฐหลุยเซียนา (Louisiana) ประเทศสหรัฐอเมริกาโดยใช้โปรแกรมการอ่านในห้องเรียน ด้วยการอภิปรายกลุ่มกับผู้่านที่กระฉับกระเฉงโดยการสังเกตพฤติกรรมการอ่านทั่วไป การศึกษาความสัมพันธ์ของการอ่านกับการเขียน ศึกษาความสัมพันธ์ของการอ่านกับการเขียน ศึกษาวิธีการอ่านและปรัชญา ศึกษาเทคนิคของกลุ่มและศึกษาการได้มาของความเข้าใจในการอ่าน การศึกษาครั้งนี้มุ่งประเด็นไปที่การแสดงออกของผู้่านที่มีความสามารถในการอ่านต่ำเมื่อพวกเขาปฏิบัติกับผู้่านที่มีความสามารถต่ำเช่นเดียวกับเขา (แต่ปรับตัวได้อย่างกระฉับกระเฉง) ผู้่านที่มีความสามารถในการอ่านต่ำทั้ง 4 คน อยู่ต่างกลุ่มกัน ใช้คำสั่งของการอภิปรายต่างกันและเข้าใจบทเรียนต่างกัน ภายใต้งื่อนไขให้ผู้่านที่มีความสามารถในการอ่านต่ำเป็นผู้บรรยายโดยตลอด จากการศึกษานี้แสดงให้เห็นถึงความสามารถในการเลือกวิธีอ่านซึ่งผู้่านที่มีความสามารถในการอ่านต่ำจะได้รับทั้งความเข้าใจในการอ่านและการเขียน

ฮิววิตต์ (Hewitt 1999) ได้ศึกษาพัฒนาการของผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านและเจตคติต่อการอ่านของนักเรียนโรงเรียนคาร์เวอร์ จำนวน 150 คน ที่เรียนโดยใช้โปรแกรมการอ่านเสริมของโรงเรียน โดยศึกษาผลของการใช้โปรแกรมการอ่านเสริมของโรงเรียนที่มีต่อผลสัมฤทธิ์การอ่านและเจตคติต่อการอ่าน ศึกษาลักษณะ ปริมาณและจำนวนนักเรียนเข้าร่วมที่จบการศึกษาเพื่อเปรียบเทียบนักเรียนที่จบจากโปรแกรมในแต่ละปี ผลการทดลองแสดงให้เห็นว่า โปรแกรมการอ่านเสริมของโรงเรียนมีผลดีต่อผลสัมฤทธิ์การอ่านของนักเรียน การเปรียบเทียบคุณลักษณะของนักเรียน โดยศึกษาถึงเพศ ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม สภาพแวดล้อม พบว่า คุณลักษณะมีผลต่อการผ่านโปรแกรมนี้ โดยพบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ที่ผ่านโปรแกรมเป็นนักเรียนชาย อายุ 12 ปี เชื้อชาติอเมริกัน อัฟริกัน มาจากครอบครัวเดียวและมีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ นักเรียนส่วนใหญ่จะมีการเปลี่ยนแปลงทางเจตคติ และเมื่อศึกษาถึงสถานะการสอบเข้าศึกษาต่อของนักเรียนที่เข้าร่วมโปรแกรม พบว่า มีคะแนนที่สูงกว่านักเรียนอื่นๆ

เรน (Renn 1999) การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ซึ่งสอนการอ่านแบบ DRTA ดั้งเดิมกับความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ซึ่งสอนการอ่านแบบ กิจกรรมความคิดในการอ่านโดยตรง ผลการวิจัยปรากฏว่า การสอนการสร้าง ความเข้าใจในการอ่านให้มีประสิทธิภาพมีความเกี่ยวข้องกันทั้งครูและนักเรียนด้วยการสร้างความหมาย การเรียนห้องเรียนที่ใช้ตำราเป็นศูนย์กลางจะไม่ใช้การสอนแบบโดยตรงในทักษะและกลวิธีต่างๆ ที่จำเป็นเพื่อให้

นักเรียนได้เรียนรู้ที่จะเข้าใจในเนื้อหา ผู้เชี่ยวชาญในการอ่านเห็นด้วยว่าการสอนที่ใช้พื้นฐานของการวิจัยและระบบซึ่งจะเป็นการสอนนักเรียนในด้านทักษะ กลวิธีก็จำเป็น โดยตรงและชัดเจน เพื่อความเข้าใจเนื้อหาเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อให้นักเรียนทำความเข้าใจว่าพวกเขาอ่านอะไร กลวิธี DRTA เป็นหนึ่งในกลวิธีที่จะสร้างส่วนประกอบหลักของการสอนความเข้าใจในการอ่าน โดยตรงและชัดเจน

แมคกอนแนล (McGonnell 2005) ได้ศึกษาทักษะการเขียนย่อความของนิสิตชั้นปีที่ 1 ในมหาวิทยาลัยแอคคาเดีย (Acadia) ประเทศแคนาดา จำนวน 58 คน ซึ่งมีปัญหาในเรื่องการเลือกประเด็นสำคัญจากข้อความที่อ่านเพื่อการย่อความ นอกจากนั้นยังอ่อนทางหลักภาษาโดยเฉพาะการเขียนประโยค ข้อบกพร่องดังกล่าวได้จากการประเมินผลงานที่ทำส่งอาจารย์ผู้สอน การทดลองได้ให้นิสิตฝึกการเขียนย่อความจากการอ่านสารบนจอคอมพิวเตอร์ และอ่านจากเอกสารอ้างอิง สลับกัน ผลการทดลองตลอดภาคการศึกษาปรากฏว่า คุณภาพการเขียนย่อความในระดับชั้นมัธยมศึกษา ตอนปลายมีความสัมพันธ์กับการเขียนย่อความในระดับมหาวิทยาลัยของนิสิตชั้นปีที่ 1 อย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ ผลการเขียนย่อความในระดับมัธยมศึกษาที่ต่ำในระดับมหาวิทยาลัยก็ยังคงอยู่ ข้อเสนอแนะควรมีการปรับปรุงหลักสูตรการเขียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายให้สัมพันธ์กับหลักสูตรการเขียนในระดับอุดมศึกษา

กล่าวโดยสรุป จากผลการวิจัยต่างประเทศข้างต้น การเลือกใช้สื่อ เนื้อหา และวิธีการที่เหมาะสมจะสามารถช่วยพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียนให้มีประสิทธิภาพและมีสัมฤทธิ์ผลที่ดียิ่งขึ้น นอกจากนี้กระบวนการอ่านและกระบวนการเขียนของนักเรียนยังมีความสัมพันธ์กันในทางบวก การเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงออกถึงความสามารถของตนจะส่งผลให้ผู้เรียน มีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนสูงขึ้น ดังนั้นจึงจำเป็นที่ครูจะต้องพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียนของนักเรียนควบคู่กันไปด้วย